वर्ष : २०, अंक : ४०, काठमाडौं, २०८१ चैत ८ गते शुक्रबार, 21 March, 2025, Friday पृष्ठ : ८, मूल्य रू : १०/-

राष्ट्रिय एकता, राष्ट्रियता र मधेशवादप्रति समर्पित www.madheshvani.com

राष्ट्रिय साप्ताहिक

# मधेशवाणी

The Voice of Madhesh

डिजिटल प्लेटफर्ममा मधेशवाणी

https://www.facebook.com/madheshvaninews

https://x.com/madheshvani

https://www.youtube.com/@madheshvanit.v.7538

https://www.madheshvani.com

## जनमत र नाउपाबीच एकता तयारी तीव्र

**मधेशवाणी डेस्क**

काठमाडौं । डा.सीके राउत नेतृत्वको जनमत पार्टी र रेशमलाल चौधरी संरक्षक रहेको नागरिक उन्मुक्ति पार्टी (नाउपा)बीच एकीकरणको तयारीले तीव्रता पाएको छ । वर्तमान सरकारले थ्रेसहोल्ड बढाउने चर्चा चलेसँगै तराई-मधेशकेन्द्रित राजनीतिक दलहरुबीच मोर्चाबन्दी, गठबन्धन वा सहकार्यको प्रयास भइरहेकै बेला जनमत र नाउपाबीच एकता प्रक्रिया तीव्ररुपमा अगाडि बढेको हो । जनमत पार्टीसँग एकता गर्ने विषयमा नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले पनि पार्टीभित्र आन्तरिक गतिविधिमा जुटेको छ ।

जनमत र नाउपाबीच एकीकरण भई निर्माण हुने नयाँ दलको नाम, चुनाव चिन्ह र झण्डाबारे पनि गहन छलफल भइरहेको छ । हाल जनमतको चुनाव चिन्ह हर्न रहेको छ भने नाउपाको ढकिया ।

यसैबीच, नाउपाले एकीकरण सम्बन्धी छलफलका लागि दुईदिने आकस्मिक बैठक बस्न लागेको छ । नाउपाले एकीकरण सम्बन्धी छलफल गर्नका शुक्रबार र शनिबार गरी दुई दिने केन्द्रीय सदस्यहरुलाई आकस्मिक बैठक भनेर बैठक डाकेको हो । पार्टी एकताको विषयलाई लिएर पार्टीका अध्यक्ष रञ्जिता श्रेष्ठ र संरक्षक रेशम चौधरी बिच मतान्तर रहेपनि संरक्षक चौधरीले एकता प्रक्रियालाई अगाडि बढाएका हुन् । यसैबीच जनमतका अध्यक्ष डा.राउत र नाउपा अध्यक्ष श्रेष्ठबीच पनि भेटवार्ता भएको थियो । सो भेटवार्ता सकारात्मक र फलदायी भएको नेताहरु बताउँछन् ।

एकताको विषयमा तलैबाट छलफल गराएर केन्द्रमा पुऱ्याउने र त्यसैको आधारमा पार्टीले निर्णय गर्ने नाउपाका एक नेताले भने । उनले भने, 'एकताको विषयमा पार्टीमा कुनै विवाद छैन, एकताको विषयमा तल पनि नेता तथा कार्यकर्ताहरूसँग कुरा बुझ्ने काम भइरहेको छ सबै राय बुझेर त्यसको रिपोर्ट माथि केन्द्रमा पठाउने र केन्द्रले त्यसैको आधारमा निर्णय गर्छ ।'

एकताको विषयमा अहिले हरेक तहमा छलफलहरू भइरहेका बताउँदै उनले जनमत पार्टीका नेताहरूसँग पनि कुराकानी भइरहेको जानकारी दिए । चौधरीले चैत ८ गतेदेखि बस्न लागेको नागरिक उन्मुक्ति पार्टीको केन्द्रीय समितिको बैठकले सबै विषय टुंगो लगाउने बताइएको छ ।

यता, जनमत पार्टीले पनि एकताको विषयमा आन्तरिक छलफलहरू चलाएको छ । पार्टी एकताका लागि छलफल गर्न जनमत पार्टीले तीन सदस्यीय कार्यदल गठन गरिसकेको छ । कार्यदलमा उपाध्यक्ष अब्दुल खान, प्रवक्ता डा.शरदसिंह यादव र पार्टीका नेता बालगोविन्द चौधरी रहेका छन् । कार्यदलका सदस्य एवं प्रवक्ता डा.यादवका अनुसार एकता प्रक्रिया सकारात्मक रूपमा अगाडि बढेको छ, नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका नेताहरूसँग आन्तरिक रूपमा छलफल चलिरहेको छ, चाँडै टुङ्गो लाग्छ ।

यी दुई दलबीच एकीकरण भयो भने तराई-मधेशमा पहिलो शक्ति बन्ने छ । प्रतिनिधिसभामा जनमतको ६ र नागरिक उन्मुक्तिको ४ सिट छ । नागरिक उन्मुक्तिका सांसद प्रदेशतर्फ सबैभन्दा बढी सुदूरपश्चिममा सात जना छन् । त्यस्तै लुम्बिनीमा चार र मधेशमा एक सांसद छन् । मधेश प्रदेशमा जनमत पार्टीका १३ सांसद छन् भने लुम्बिनी प्रदेशमा तीन जना सांसद छन् ।

जनमतका महासचिव चन्दन सिंहले तराई-मधेशमा निर्णायक एवं वैकल्पिक शक्ति बन्ने मुख्य उद्देश्यका साथ पार्टी एकतामा जुटेको बताए । पहिचानवादी र परिवर्तनकामी शक्तिबीच एकता गरेपछि मात्र मुद्दा अघि बढाउन सहज हुने उनको धारणा छ । थरुहट र मधेश एक भए आगामी निर्वाचनमा आफ्नो मुद्दा लागू गर्न सहज हुने निष्कर्ष केन्द्रीय कमिटी बैठकले निकालेको उनले जानकारी दिए ।

नेताहरूका अनुसार पार्टी एकताका लागि मधेश, लुम्बिनी र सुदूरपश्चिम प्रदेशका जिल्ला तहमा छलफल चलिरहेको छ । उन्मुक्तिका एक नेताका अनुसार एकतापछि बन्ने पार्टीको संरचनाबारे जिल्ला तहमा छलफल चलिरहेको छ । स्थानीय तहमा पनि पार्टी एकताको चर्चा सुरु भइसकेको छ ।

## मधेशी आयोगले मनायो वार्षिकोत्सव

काठमाडौं । मधेशी आयोगले स्थापनाको छैठौं वार्षिकोत्सव मनाएको छ । बिहीबार काठमाडौंस्थित नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा आयोजित आयोगको वार्षिकोत्सवमा प्रमुख अतिथि प्रतिनिधिसभाकी उपसभामुख इन्दिरा रानाले मधेश यो देशको मुटु रहेको बताएकी छन् । मधेशमा अपार सम्भावनाहरु हुँदाहुँदै पनि सबभन्दा पछाडि परेको भन्दै चिन्ता व्यक्त गरिन् । उनले भनिन्, 'म मधेशको कुनाकुनामा पुगेकी छु । मधेशमा विकास र समृद्धिका लागि अपार सम्भावनाहरु छन् । तर, राज्यले उचित व्यवस्थापन नगर्दा पछाडि पऱ्यो ।'

कार्यक्रममा निमित्त अध्यक्ष जिवछ साहले मधेशी आयोगले ६ वर्षको अवधिमा धेरै उपलब्धिहरु हासिल गरेको बताए । उनले आयोगले पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना तयार गरी कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकार समक्ष पेश गरेको बताए । आयोगले स्थापनाकालदेखि नै 'नैतिकवान' मधेश र सशक्त नैतिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ । मधेशी समुदायको इतिहास र संस्कृतिको पहिचान, हकहितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा मधेशी समुदायको सशक्तिकरण गर्नु नै यस आयोगको मुख्य उद्देश्य रहेको जनाएको छ । नेपालको पूर्वदेखि पश्चिम, दक्षिणी भूभागमा अवस्थित मधेशका बासिन्दाको हकहितका लागि तत्परताका साथ काम गर्ने सहयोगी संस्था मधेशी आयोग हो ।

मधेशी समुदायको कानूनी, नीतिगत र संस्थागत सुधार, मधेशी समुदायको सशक्तिकरण, हकहितको संरक्षण, मधेशी समुदायसँग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन, आर्थिक र सामाजिक सशक्तिकरण आयोगको प्रमुख कार्य रहेको छ ।

## अध्यक्ष डा.दत्तको अवकाश

काठमाडौं । मधेशी आयोगका अध्यक्ष डा.विजयकुमार दत्त आफ्नो ६ वर्षको कार्यकाल समाप्त गरी पदबाट अवकाश लिई विदा भएका छन् । नेपालको संविधान २०७२ जारी भएपछी मधेशी आयोगका प्रथम अध्यक्ष रुपमा डा.दत्तले २०७५ साल चैत्र ७ गते संवैधानिक परिषदको सिफारिसमा संसदीय सुनुवाई समितिबाट नाम अनुमोदन भई तत्कालीन राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी समक्ष सपथ लिएका थिए ।

अध्यक्ष डा. दत्तको नेतृत्वमा आयोगले शुन्य बेरुजु कायम गरी पुरष्कृत भएको, जनक दर्शन, आयोगको ६ वर्षको अवसर र चुनौती, मधेशी समुदायको राज्यमा पहुँच जस्ता दर्जनौ प्रकाशन, संवैधानिक तबरबाट मधेशी को हुन् भन्ने पहिचान गरी मधेशी समुदायको थर सूचीकरण, नश्लीय दुर्व्यवहारका घटनाहरु माथि यथाशिघ्र कारवाही जस्ता महत्वपूर्ण कामहरु भएको डा.दत्तले जानकारी दिएका छन् ।

## म कुनै अभियानमा जोडिएको छैन : डा.अहिराज

काठमाडौं । मधेश प्रदेशका प्रर्वप्रदेश प्रमुख डा.राजेश अहिराजले आफू आजसम्म कुनै दल, समूह वा कुनै राजनीतिक अभियानमा नलागेको बताएका छन् । राजसंस्था पुनर्स्थापनाका लागि गठित संयुक्त जनआन्दोलन समितिको सल्लाहकारमा आफ्नो नाम राखिएकोमा पूर्वप्रदेश प्रमुख डा. अहिराजले असन्तुष्टि जनाउँदै यस्तो प्रतिक्रिया दिएका हुन् ।

राजावादीहरूले सोमबार पत्रकार सम्मेलन गरी समिति र समितिका सल्लाहकारको नामावली सार्वजनिक गरेको थियो । सल्लाहकार समितिमा डा.अहिराजको पनि नाम थियो । तर, अहिराजले भने उक्त समितिको सल्लाहकारमा आफू नभएको र आफूसँग कुनै सल्लाह पनि नगरिएको प्रष्ट्याएका हुन् । डा.अहिराजले सामाजिक सञ्जाल एक्समा लेखेका छन्, 'देश प्रतीको माया र जनताको सुरक्षित भविष्यका लागि हरपल तयार छु । मेरो सहमति, जानकारी वा छलफल बिना कसैले कुनै समितिमा मेरो नाम नराखिदिनु होला । म आजसम्म कुनै दल, समूह वा कुनै राजनीतिक अभियानमा जोडिएको छैन । म स्वतन्त्र विचार राख्ने र देशलाइ माया गर्ने आम नेपाली मात्र हो ।'

राजा फर्काउने निर्देशक समितिको संयोजकमा नवराज सुवेदी छन् । यसैगरी सदस्यहरुमा अस्मिता भण्डारी, कमल थापा, केबरबहादुर विष्ट, दुर्गा प्रसाई, पशुपति शमशेर राणा, प्रकाशचन्द्र लोहनी, रमा सिंह, रविन्द्र मिश्र, राजेन्द्र लिङ्देन र हरिबहादुर बस्नेत छन् । निर्देशक समितिको प्रमुख सल्लाहकारमा डा. जगमान गुरुङ तथा सल्लाहकारमा बुद्धिराज बज्रचार्य, डा. शास्त्रदत्त पन्त, डा. राजेश अहिराज र खेमराज राई रहेको उल्लेख छ ।

## मधेशी कर्मचारी मञ्चको महाधिवेशन सऱ्यो

काठमाडौं । निजामती कर्मचारीहरुको राष्ट्रिय स्तरको ट्रेड युनियन नेपाल मधेशी निजामती कर्मचारी मञ्चको चौथो महाधिवेशनको तिथि सरेको छ ।

यसअघि २०८१ चैत्र ७-९ गतेसम्म जनकपुरधाममा सम्पन्न गर्ने गरी निर्धारित गरिएको महाधिवेशन मञ्च आवद्ध जिल्ला तथा विभागिय कार्य समितिहरुको अधिवेशन सम्पन्न हुन नसक्नु तथा आन्तरिक व्यवस्थापकीय तयारी नपुगेको कारण महाधिवेशन तिथि सरेको जनाइएको छ ।

चौथो महाधिवेशन सारिएको जानकारी मञ्चले मिति २०८१।११।२८ को परिपत्र मार्फत सरोकारीत सबैलाई गराइसकेको छ ।

यसरी सारिएको चौथो महाधिवेशन सम्पूर्ण आन्तारिक तयारी पुरा गरी मिति २०८२ बैसाख ५-७ गते जनकपुरधाममै सम्पन्न गर्ने समेत जानकारी गराएको छ ।

## राष्ट्रिय मुक्ति पार्टीमा प्रवेशको लहर

स्वदेशवाद, वहुलराष्ट्रवाद र सामुदायिक समाजवादको मार्ग निर्देशक सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै बहुल राष्ट्रिय राज्यको स्थापना हेतु राष्ट्रिय मुक्ति क्रान्तिको महाअभियानमा सरिक हुन दुई सयभन्दा वढी नेता कार्यकर्ताहरु विभिन्न पार्टी परित्याग गरि राष्ट्रिय मुक्ति पार्टी नेपालमा आज एक भव्य कार्यक्रमको आयोजना गरि प्रवेश गरेका छन। यही क्रममा राजधानीको कृष्णभोग पार्टी प्यालेश नयाँ बानेश्वर काठमाडौंमा पार्टीले आयोजना गरेको पार्टी प्रवेश कार्यक्रममा अविरल लामा र विश्वास तामाङको नेतृत्वमा दुई सयभन्दा बढि यूवाहरु प्रवेश गरेका छन् ।

पार्टी प्रवेश कार्यक्रमलाई संबोधन गर्दै पार्टी अध्यक्ष तथा पुर्व उपप्रधानमन्त्री राजेन्द्र महतोले देशमा लादिएको एकल पहिचान र शासनविरुद्ध बहुल पहिचान र बहुल शासन कायम गराउनु आवश्यक रहेकोले देशमा बहुल पहिचान कायम गरी बहुलराष्ट्रिय राज्यको स्थापना गर्न यो पार्टी अगाडी बढेकोमा यस परिवर्तनको लडाईमा यूवाहरु सक्रिय भएर लाग्नुपर्ने बताए । अहिलेका प्रमुख राजनीतिक दलका शिर्ष नेताहरुले विगत ३५ वर्षमा देशलाई एकल नश्लीय चरीत्रको आधारमा शासन सत्ता संचालन गरेकाले अनेक समस्या उत्पन्न भयो र देश आर्थिक रुपमा धारासायी हुन पुग्यो। देशको अर्थतन्त्र उकास्न, अधिकार पहिचानको स्थापना र स्वशासनको अभ्यास गराउन सारा नेपाली जनता एकजुट भएर लाग्नुपर्ने बताए।

कार्यक्रममा पार्टीका नेताहरु बुद्ध छिरिङ मोक्तान, कौशल कुमार सिंह, सुमन सायमी, केशव झा, संतोष मेहता, कमला गुरुङ, जुनतारा मगर, अनील महासेठ, रविन्द्र कुमार श्रेष्ठ लगायतका वक्ताहरुले पार्टीको विचार र भावी कार्यक्रमबारे बोलेका थिए । यसअघि राष्ट्रिय मुक्ति पार्टीमा विभिन्न चरणमा हजारौं जनाले पार्टी प्रवेश गरी सकेका छन् ।

## योग्यतामाथि कांग्रेस-एमालेको संस्थागत अन्याय

सरोज राय

डा. संगीता मिश्रा र डा. राम प्रबोध चौधरी पछि अब डा. प्रमोद यादव पनि शिकार!

(एमाले-कांग्रेस गठबन्धन सरकार मधेसी लगायत उत्पीडित समुदायलाई पेलेर नै जाने कसम खाएको देखिन्छ)

नेपालको प्रशासनिक संरचनामा संस्थागत विभेदको घेरो अझै तोडिएको छैन। योग्य, अनुभवी, र वरिष्ठ कर्मचारीहरूलाई जातीय, क्षेत्रीय, र लिंगको आधारमा दोयम दर्जाको व्यवहार गरिन्छ। पछिल्ला केही घटनाहरूले प्रमाणित गरिरहेका छन् कि योग्यता, वरिष्ठता, र अनुभवको सम्मान भन्दा पनि सत्ता, पहुँच, र पूर्वाग्रहलाई प्राथमिकता दिइएको छ।

डा. प्रमोद यादव, जो निजामती कर्मचारी अस्पताल (Civil Service Hospital) को कार्यकारी निर्देशक छनोट प्रक्रियामा पहिलो स्थानमा सिफारिस भएका थिए, उनलाई पनि पदबाट बञ्चित गरियो। लोक सेवा आयोगको सिफारिस समितिले उनलाई पहिलो नम्बरमा सिफारिस गरेको भए पनि, तेस्रो नम्बरका डा. मोहन चन्द्र रेग्मीलाई नियुक्त गरियो। यो निर्णयले फेरि एक पटक देखायो कि मेरिट र योग्यता भन्दा जातीय तथा राजनीतिक समीकरणलाई बढी प्राथमिकता दिइन्छ।

डा. संगीता कौशल मिश्रा, जो स्वास्थ्य सचिव पदका लागि सबैभन्दा वरिष्ठ उम्मेदवार थिइन्, उनलाई बढुवाबाट बञ्चित गरियो। लोक सेवा आयोगको बढुवा सिफारिस समितिले उनीलाई पहिलो नम्बरमा सिफारिस गरे पनि मन्त्रिपरिषद्‌ले दोस्रो नम्बरमा रहेका डा. विकास देवकोटालाई नियुक्त गर्‍यो। मधेसी महिला भएकै कारण उच्च तहमा उनको स्वीकार्यता छैन भन्ने राजनीति गरिएको देखिन्छ। सचिवस्तरमा महिला कोटा अन्तर्गत बढुवा भएका थुप्रै महिलाहरू छन्, तर जब मधेसी महिला मेरिटका आधारमा अगाडि बढ्छिन्, उनीहरूलाई रोक्ने सञ्जाल सक्रिय हुन्छ।

डा. राम प्रबोध चौधरी, जो एमडी पञ्चकर्ममा विशेषज्ञता हासिल गरेका वरिष्ठ चिकित्सक हुन्, उनलाई कोशी प्रदेशमा वरिष्ठता तोडेर बञ्चित गरियो। उनी २१ वर्षदेखि सरकारी सेवामा समर्पित छन्, दुर्गम जिल्लाहरूमा वर्षौं सेवा दिएका छन्, तर जब उनले खुला प्रतिस्पर्धाबाट बढुवा पाउनुपर्ने समय आयो, उनलाई ७ वर्ष कनिष्ठ उम्मेदवारलाई अघि सार्दै अन्याय गरियो। उनले न्यायका लागि सिंहदरबार प्रशासनिक अदालतमा पूनरावेदन मुद्दा दायर गरेका छन्, तर यो घटनाले नेपालको स्वास्थ्य प्रशासनमा जातीय र क्षेत्रीय पूर्वाग्रह गहिरो रूपमा रहेको पुष्टि गर्छ।

*बाँकी अन्तिम पृष्ठमा*

## सम्पादकीय

### मधेशमा बढ्दै असन्तुष्टि र अवसरवादी चरित्र

मधेशको मुद्दालाई निस्तेज गर्ने राज्यको षडयन्त्र, राज्यको प्रलोभनमा विचारहीन बनेका मधेशका नेतृत्व मण्डलका नैराश्य गतिविधीका कारण मधेशमा असन्तुष्टता व्यापक रुपमा बढ्यो । दास मानसिकतालाई चिरेर बाहिर निस्किने मधेशको ठूलो प्रयास अन्ततः विफल नै भएको छ । राज्य विरुद्ध मधेशले गरेको पहिलो बलिदानी संघर्षले तात्विक उपलब्धि लिन सकेन । फलतः मधेश पुनः यथास्थितिमा बस्न बाध्य भयो । पछाडि धकेलिएको मधेशमाथि राज्यले विस्तारै भेदभावको जाल फिजाउन शुरु गऱ्यो ।

मधेशमा रहेको अवसरवादी चरित्र पनि असफलताको ठूलो कारण बन्यो । शदियौंदेखि उत्पीडनबाट मुक्त गर्न शहादत दिएर पनि मधेशका वीर सपूतहरुले दासताको जंजीर तोडेर आफ्नो अधिकारका लागि संघर्ष गर्न उत्प्रेरित गऱ्यो । संघर्षको मशाल बाल्न एक होइन, दुई होइन, सयकडौं मधेशका वीर सपूतहरुले प्राणको आहूति दिए । उठेको संघर्ष कहिले पनि नमरोस्, दास मनोवृति विरुद्ध मधेशका अमर शहीदहरुले संघर्षलाई जीवित राख्न युवाहरुलाई दिएको सन्देश अर्थहीन भएको छ । युवाहरु अगुवाहरुको अनुसरण गर्दै घोर अवसरवादको दलदलमा फँसेको छ । अधिकारवादी आन्दोलन दिशाहीन भएकोप्रति कसैको चासो छैन ।

संविधान सभाको पहिलो चुनावमा (०६४साल) मधेशका दलहरु मिलेर १२ प्रतिशत मत संकलन गरेका थिए । मधेशको अधिकार दिलाउन प्रतिबद्ध दलहरु त्यस पश्चात् १२ प्रतिशतको सीमारेखा पार गर्न सकेन, अर्थात् मधेशले विश्वास गर्न छोड्यो । समय मै यसको कारण पत्ता लगाई आफू सच्चिएर आएको भए मधेशको राजनीति ट्र्याकमा रहन्थ्यो । पारस्परिक भैं भगडाका कारण नेतृत्व संदिग्ध भयो नै, मधेशले विश्वास गर्न छोड्यो ।

केही सीट जितेर राज्यसुख भोग्ने, आसेपासेलाई पाल्नेबाहेक अधिकार आन्दोलनको दिशा मुखर छैन । कसरी हुने सोच पनि छैन । यसैलाई यथास्थिति भनिन्छ । अधिकार आन्दोलनले आफ्नो मुख्य शत्रु ठम्याएर त्यसका विरुद्ध संघर्ष तीखो पार्छ । तर यहाँ राजनीतिमा शत्रु र मित्र केही हुँदैन त्यसको मन्त्र जाप हुने चलन छ । अन्योलग्रस्त विचारले पनि गन्तव्यमा पुऱ्याउँछ ? अधिकार आन्दोलन गर्ने र राज्यसुख भोग्ने द्विविधायुक्त विचार बोकेर दुवै ठाउँमा आफ्नै उपस्थिति दर्शाउने तर उपलब्धि केही नहुने आदि क्रियाकलापले मधेश भन् निराश भयो । मधेशको विश्वासलाई जित्न सक्ने त्यस बमोजिमका आकर्षक गतिविधी दिन नसकेको कारण मधेशले विश्वास गर्न छाडेर अन्ततः शासक पार्टीलाई नै रोज्न बाध्य भयो । मधेशको राजनीति गर्ने दलहरुको दिशाहीन गतिविधीका कारण मधेश पुनश्चः नेपाली काँग्रेस, नेकपा एमाले तथा माओवादी केन्द्रलाई रोज्न थाल्यो । जसको विरुद्ध आन्दोलन केन्द्रीत थियो त्यसैको पार्टीमा मधेशीहरुको पलायन मधेशका दलहरुका लागि उपलब्धि हो कि हानी, यसको पनि लेखाजोखा गर्ने फुर्सद नरहेको दलहरुले मधेशको लागि के गर्ला ?

### मदिरा तथा नशालु पर्दाथ सेवनतर्फ युवापिढि र बढ्दो दुर्घटना

सुनिता साह क्रान्ति

गाडि सुविधा हो कि ...? यमराज !! आखिर हाम्रो नेपाली समाजलाई कसले कसरी पुऱ्याए ? युवायुवतिसम्म नशालु पदार्थ सेवन कहाँबाट कसले सिकायो ? रक्सी भित्रिन्छ यी ज्यान लिने नशालु, पेय पदार्थ मदिरा जसको शिकारबाट घर-घरमा छिरिसके । यी दलदलका मोहजाल वास्तवमा जति हामी जे कुरालाई बेवास्ता गर्दै गयौं आज ती बेवास्ताकै कारण दुर्व्यसनीका शिकार हुनबाट सायदै कोही घरका सन्तान बाँकी होलान् । जसको कारण गाडि दुर्घटना दिनहुँ अनगिन्ती क्रममा बढ्दै गएको छ ।

यसले कयौं सन्तानविहीन त कयौं अभिभावकविहीन, टुहुरा, बुढेसकालको सहारा भनि जन्माएको सन्तान गुमाउनु पढेको व्यथा र पीडा अनि कथा बन्दै गरेको अहिलेको हाम्रो समाजको यथार्थ चित्रण छ । जसमा सरकार, सुरक्षाकर्मी र अन्य निकाय समेतको अथक प्रयास हुँदाहुँदै पनि सफल हुनुको सट्टा अझ दलदलको शिकार बन्दै गरेको पाइन्छ । चोरी, डकैती तथा हत्या, हिंसा, बलात्कार इत्यादि जस्ता अपराध हाम्रो देशमा नै यी विकृति, विसंगतिको कारण युवाहरुको भविस्यप्रति सरकारले अब गम्भीर हुन अत्यन्तै जरुरी देखिन्छ । अर्थात् जुन आमाबावु अनेकौं कष्ट, पीडा गरी आफ्ना सन्तान जन्म दिई पालनपोषण गर्दै आफ्नो बुढेसकालको लौरो यानि सहाराको रुपमा र आफ्ना वंशको सपनाको परिकल्पना आफु जिउँदै आफ्नै आँखा अगाडि आफ्ना ती सन्तान कुलतका शिकार भइरहेका छन् । दुर्घटनामा परि कति जिउँदै रहदा पनि शारिरिक क्षति भई उल्टै ती बुढेसकालको सहारा कता हो कता त्यस अवस्थामा जुन आफ्नो घर घडेरि समेत बेचि उपचार गराउदा नसकिने अवस्था विद्यमान छ । सामाजिक सन्जालमा गुहार लगाई आफ्नो सन्तानको ज्यान जोगाउन चन्दा र सहयोग माग्दै गर्दा कयौं गुहारहरु आइरहेको देख्दा यी समस्या वास्तवमा आजको दिनमा हामी नेपालीले यसप्रति गम्भीर भई चिन्तन मनन गर्ने पर्ने भएको महसुस भइरहेको देखिन्छ ।

किनकि यो जोखिम हामी आफैले निम्त्याएको जस्तो देखिन्छ । जुन समाजमा एकअर्काप्रति प्रेमभाव र संस्कार नहुँदा यस्तो हुनु अस्वभाविक होइन । जहाँ ती बच्चाको शारिरिक विकास दूध खाएर हुनुपर्नेमा अहिले रक्सी खाइरहेको पाइन्छ । हातमा चुरोट सल्गाउदै मुखबाट आफ्नै जन्मदिने आमा लगाएर फोहोर - फोहोर शब्द निकाल्दै गालि गर्दै गरेको साना- साना बालबालिकामा यसरी क्रियाकलापहरु समाजमा जहितहि हेर्न र सुन्न पाईन्छ ।

के यसमा अभिभावक दोषी होइनन् ? या ती समाजमा बस्ने छरछिमेकी दोषी होइनन् ? अनि ती विद्यालय शिक्षाको मन्दिरमा शिक्षक, शिक्षिका जसलाई हामी गुरु भनि पुजनीय आदर गर्ने गर्दछौं के वहाँहरुको शिक्षा, संस्कार यहि व्यवहार बोली वचन सिकाएको हो ? मनमा एक ठूलो प्रश्न उत्पन्न हुने गर्दछ । के स्कुलमा बच्चा दिनभरको बसाइँमा गुरुले के सिकाउने गर्दछ ? यस्तो बच्चा हुनुमा कसको लापरबाही हो ? जिम्मेवार एक अभिभावक मात्रै पर्छ कि या हामी समाज, सरकार सम्पूर्ण यसका निवारण सुधार केन्द्र खोलेर हुन्छ त ? या रक्सीको पसल जथाभावी खुलाएर स्थानीय सरकार करको पैसा लोभमा कतै आफ्नै खुट्टामा आफैले वन्चरो लगाइरहेको त छैन ? के सोच्नुपर्ने हो कि होइन ?

# मधेशमा विद्यालय शिक्षा : सामान्य परिचय

तुलनात्मक रूपमा मधेश प्रदेशको साक्षरता अवस्था कमजोर छ । ६४ प्रतिशत मात्र साक्षर रहेको मधेश प्रदेशमा महिलाको साक्षरता दर पुरुषको तुलनामा निकै कम छ । साक्षरमध्ये ७२ प्रतिशत पुरुष र ५५ प्रतिशत मात्रै महिला छन् । मधेश प्रदेशमा सबैभन्दा बढी साक्षरता भएको जिल्ला पर्सा र कम साक्षरता भएको जिल्ला रौतहट हो ।

अन्त्य गरी रचनात्मक एवं सिर्जनात्मक माहोल निर्माण गर्नुपर्दछ । मधेशको शैक्षिक विकास प्रयासमा तीनवटै तहको सरकारबीच नीतिगत र कार्यगत एकता तथा अग्रसरता एवम् हाम्रो सकारात्मक र रचनात्मक भूमिका आवश्यक छ ।

शिक्षाको काम भनेको असमानता घटाउने र समानता वृद्धि गर्ने पनि हो । लैङ्गिक समता सूचक हेर्ने हो

कमजोर हुनुको प्रमुख कारण संघको प्रयास र पठाउने स्रोतसाधन कम भएकाले हो भन्न सकिन्छ । यस कुरालाई मधेश प्रदेशमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात सबै प्रदेशमा भन्दा बढी हुनु र भौतिक निर्माणका कोटा वितरण कम हुनुले पुष्टि गर्छ । राज्यबाट छुट्टाइएको स्रोतसाधन बढी दुरुपयोग हुने प्रदेश पनि यो प्रदेश नै हो भन्ने कुरा विगतमा देखिएका

उपलब्धिसँग जोडिनुपर्छ । शैक्षिक उपलब्धि वृद्धि गर्नका लागि शिक्षक दरबन्दीको न्यायोचित वितरण, विषयगत दरबन्दीको व्यवस्था, भौतिक पूर्वाधर निर्माण जस्ता कुराहरूलाई पनि महत्त्व दिइनुपर्छ ।

तहगत रूपमा विद्यार्थी संख्याका आधारमा आधारभूत तह (कक्षा १-५) मा ७,६०,८९८ विद्यार्थीसहित मधेश प्रदेश पहिलो स्थानमा, आधारभूत तह (कक्षा ६-८) मा ३,०९,३३६ विद्यार्थी सहित मधेश प्रदेश तेस्रो स्थानमा, माध्यमिक ( कक्षा ९-१०) मा १,७२,६६८ विद्यार्थीसहित मधेश प्रदेश चौथो स्थानमा र माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२) मा ७४,३३२ विद्यार्थीसहित मधेश प्रदेश पाँचौं स्थानमा रहेको छ । अन्य प्रदेशको तुलनामा मधेश प्रदेशमा आधारभूत र माध्यमिक तह पूरा गर्ने विद्यार्थीको संख्या न्यून रहेको छ

शिक्षा प्रशासन र व्यवस्थापनमा नवीनता आवश्यक छ ।

शिक्षकलाई त्राहीमाम गर्ने शैक्षिक प्रशासनको ठाउँमा शिक्षकलाई अभिप्रेरित गर्न सक्ने, शिक्षकलाई नतिजामूलक ढंगले परिचालन गर्न सक्ने, शिक्षण सिकाइका नवीनतम् पद्धतिको विकास र प्रयोगमा सहजीकरण गर्न सक्ने, शिक्षकको पेशागत विकासलाई नयाँ क्षितिजतर्फ अग्रसर गराउन सक्ने, अत्यावश्यकीय स्रोतसाधनको व्यवस्थापन गर्न सक्ने, शिक्षामा पर्याप्त लगानीको जोहो गर्न सक्ने र अन्वेषणशील स्वरूपमा शैक्षिक प्रशासन र व्यवस्थापन गर्न सक्ने पूर्वक्रियाशील शैक्षिक प्रशासन र व्यवस्थापन आजको आवश्यकता हो । तब मात्र नतिजा अपेक्षित रूपमा हासिल गर्न सकिन्छ

मधेश प्रदेशमा SEE को अवस्था

मधेश प्रदेशमा एसइईको नतिजा सन्तोषजनक छैन ।

किन मधेश प्रदेशमा SEE को नतिजा राम्रो आउन सकेन ?

शिक्षकले राम्रोसँग कर्तव्य पूरा नगरेका कारणले विद्यार्थीले राम्रो नतिजा ल्याउन नसकेको गुनासो छ । केही हदसम्म यो गुनासोमा सत्यता पनि छ । केही शिक्षकहरू स्कुलमा नपढाएर राजनीतिक दलका नेता बनेर स्कुलबाहिर घुमिरहने, बाहिर काम गरेर थाकेर स्कुलमा आराम गर्न मात्र जाने, स्कुलमा पढाउन अल्छी गर्ने र विद्यार्थीलाई ट्युसन पढ्न प्रेरित गर्ने जस्ता कार्यहरू गरेकाले स्कुलमा राम्रो पठनपाठन हुनसकेको छैन । केही ठाउँमा त नक्कली सर्टिफिकेटधारी शिक्षकहरूले समेत पढाउने गरेको बारम्बार सुन्ने गरिन्छ । यस्तै शिक्षकहरूका कारणले पनि स्कुले शिक्षा खस्केको हो ।

परीक्षा प्रणालीमा सुधारका कुरा केन्द्राध्यक्षको चयनमा निष्पक्षता, पारदर्शिता र विश्वसनीयता अपनाउन सकिए र उनीहरूलाई जिम्मेवार बनाउन सकिए एसइई परीक्षामा सुधार गर्न सकिन्छ ।

Flash 1 Report 2080

5.10 SURVIVAL RATE AT SECONDARY LEVEL

UIS defines survival rate as the percentage of a cohort of students enrolled in the first grade of a given level or cycle of education in a given school year who are expected to reach a given grade, regardless of repetition. Table 5.10 provides the percentage of students that reaches grade 9 (survival rate for grade 9) and percentage of students that reaches grade 12 (survival rate for grade 12) along with other details. Table 5.10 uses the cohort reconstruction method to calculate the required survival rates for grade 9 and 12.

Table 5.10: Survival rates at secondary level

| Province | Survival rate to Grade 10 | | | Survival rate to Grade 12 | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Girls | Boys | Total | Girls | Boys | Total |
| Koshi | 70.4 | 70.4 | 70.4 | 39.1 | 36.8 | 38.0 |
| Madhesh | 68.7 | 69.8 | 69.3 | 35.7 | 33.5 | 34.6 |
| Bagmati | 70.7 | 70.2 | 70.5 | 38.6 | 37.6 | 38.1 |
| Gandaki | 69.2 | 68.5 | 68.9 | 36.3 | 34.5 | 35.4 |
| Lumbini | 70.2 | 69.0 | 69.6 | 39.5 | 38.1 | 38.8 |
| Karnali | 69.8 | 70.4 | 70.1 | 37.2 | 35.8 | 36.5 |
| Sudurpaschim | 69.3 | 71.0 | 70.2 | 40.4 | 37.7 | 39.1 |
| **Nepal** | **69.8** | **69.9** | 69.8 | **38.1** | **36.3** | **37.2** |

Flash I Report 2080 – Total Students

| Province Name | Total Students | | | Dalit Students | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | G10 | | | G10 | | |
| | Girls | Boys | Total | Girls | Boys | Total |
| Madhesh | 45648 | 49859 | **95507** | 6003 | 6507 | 12510 |

Flash I Report 2080 – Total Students

| Province Name | Total Students | | | Dalit Students | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Grade 1 | | | Grade 1 | | |
| | Girls | Boys | Total | Girls | Boys | Total |
| Madhesh | 92072 | 100203 | 192275 | 18726 | 20712 | 39438 |

मानव विकास सूचकांकमा मधेश प्रदेश सातै प्रदेशमध्ये पुछारमा छ । मधेश प्रदेशको मानव सूचकांक ०.५१ प्रतिशत मात्र छ । लैंगिक विकास सूचकांकमा पनि मधेश प्रदेश ०.९२९ प्रतिशत मात्र छ । यो पनि अन्य प्रदेशको तुलनामा सबभन्दा पछि छ । लैंगिक असमानतामा मधेश प्रदेश भने तेस्रो धेरै ०.५०३ प्रतिशत भएको प्रदेशमा पर्छ ।

हाम्रो संविधानले माध्यमिक शिक्षा कक्षा १२ सम्मलाई निःशुल्क घोषणा गरेको छ । तर, सामुदायिक विद्यालयहरू अस्तव्यस्त छन् । विद्यालय व्यवस्थापन समिति स्वार्थ समूहहरूको चलखेल गर्ने थलो बनेको छ ।

मधेशका शैक्षिक संस्थाहरूप्रति नकारात्मक धारणा बन्दै गएको छ । कतिपय शक्ति समूहहरूले यहाँका शैक्षिक संस्थालाई धाराशायी बनाउने रणनीतिमा लागेको छ । मधेशसँग मैत्रीपूर्ण नभएर कि शत्रुतापूर्ण व्यवहार गरिँदै आएको अनुभव पनि छ । मधेशको शिक्षामा संघ सरकारले पर्याप्त लगानी गर्न उत्साह देखाएको छैन । शैक्षिक संस्थाहरूमा हावी विकृति विसंगति

Flash I Report 2070

| Province Name | Total Students | | |
|---|---|---|---|
| | Grade 1 | | |
| | Girls | Boys | Total |
| Madhesh | 142638 | 137517 | **280155** |

As per Grade 1 Students of 2070, after 10 Year 34.09% children

भने मधेश प्रदेशको अवस्था अन्य प्रदेशको भन्दा कम अर्थात् असमानता धेरै देखिएको छ । प्राथमिक तहमा बालबालिकाको भर्ना दर तुलना गर्दा अन्य प्रदेशमा समान तथा एक रहेको छ भने यस प्रदेशको भने विद्यालयमा पढ्नेमा छात्रभन्दा छात्रा कम छन्, समतासूचक एक पुग्न सकेको छैन । निम्न माध्यमिक र माध्यमिक तहमा अन्य प्रदेशको एक तथा ९५ भन्दा माथि रहेको देखिएको छ भने यस प्रदेशमा भने कर्णालीको भन्दा पनि कम ०.८७ देखिन्छ । यस तथ्यबाट विद्यालय शिक्षामा लैङ्गिक असमानता सबैभन्दा बढी तथा मधेश प्रदेशमा नै रहेको देखिन्छ । शिक्षा क्षेत्रमा मधेश प्रदेश

भोले विद्यालय, राहत शिक्षक कोटा र शिक्षक दरबन्दी बिक्री, शिक्षक नियुक्ति र सरुवामा ठूलो रकमको चलखेल, साक्षरताका कोटा सञ्चालन हुन नसकेर फिर्ता, विद्यालय भवन वितरण र निर्माणमा भ्रष्टाचारजस्ता कुराले पुष्टि गर्छ ।

शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्ने कार्य अलि कठिन कार्य हो । यससँग धेरै पक्षहरू जोडिएका हुन्छन् ।

शिक्षाको जिम्मेवारी पाएका व्यक्ति, संस्था वा निकाय इमानदार, जिम्मेवार, जवाफदेही हुने र आफ्नो काममा प्रतिबद्ध भएर लाग्ने हो भने धेरै छिटो शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार ल्याउन सकिन्छ । शिक्षा क्षेत्रमा कार्य गर्ने व्यक्ति र संस्थाको मूल्यांकनलाई विद्यार्थीको

# जुन देशमा राजनीतिलाई व्यवसाय ठानिन्छ, त्यो मुलुकमा भ्रष्टाचार हुने सम्भावना हुन्छ

**दिनेश थपलिया**

**प्रमुख आयुक्त, निर्वाचन आयोग**

**० नेपालमा नेताहरूलाई भ्रष्टाचार गर्न बाध्य पार्ने माध्यममध्ये एक निर्वाचन प्रणाली हो भन्ने गरिन्छ, यसमा कत्तिको सत्यता छ ?**

– कुनै पनि निर्वाचन प्रणाली स्वयंमा बेठीक हुँदैन । निर्वाचन प्रणालीको प्रयोग गर्ने हाम्रो व्यवस्थापकीय कौशल, तदनुसारको नीति, नियम, पद्धति, प्रक्रिया र संरचनाले त्यो प्रणालीलाई कसरी सञ्चालन गर्ने भन्ने कुराको प्रतिनिधित्व गर्छ । हाम्रो निर्वाचन प्रणाली मिश्रित हो । यसले कहीं कतै भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलाप, निर्वाचन प्रक्रिया र पद्धतिलाई मिच्ने कुराहरू अथवा अलोकतान्त्रिक अभ्यास भएका पो हुन् कि भन्ने आशंका छ ।

४० प्रतिशत समानुपातिक र ६० प्रतिशत पहिलो हुने निर्वाचित हुने प्रणाली राखेका छौं । स्थानीय तहमा पहिलो हुने निर्वाचित हुने प्रणाली नै छ ।

पहिलो हुने निर्वाचित हुने प्रणालीबाट मात्रै निर्वाचन गर्दा २०४८ सालमा भ्रष्टाचार ल्याएन, महँगो भएन, जटिलता ल्याएन । २०६४, २०७०, २०७४, २०७९ सालमा पनि भएन । अब २०८४ मा यदि हुन्छ भने यो भाउ कसले बढायो ? यो विकृति कसले ल्यायो ? प्रश्न यहाँ उठेको छ ।

अब बेथितिको जड र कारण खोज्नुपर्छ । २०७४ को निर्वाचनभन्दा २०७९ को निर्वाचन आधा मूल्यमा सम्पन्न भएको छ । शान्ति सुरक्षाको मूल्य घटेको छ । २०६४ को निर्वाचनमा एक उम्मेदवारले कतिको तुल टाइप्यो ? कतिको सभा गर्‍यो ? र २०७९ को निर्वाचनमा यी सबै कुरा घट्यो । यी सबै कुराले भ्रष्टाचार बढायो, सुशासन भएन, महँगो भयो भन्ने संकेत गर्दैन । तर पर्दाभित्र टिकट किन्दा करोडौं खर्च हुने गर्छ, राजनीतिक दलहरू इमान, जमान भएका मान्छेलाई भन्दा पनि धेरै खर्च गर्न सक्नेलाई टिकट दिन्छ । मतदातालाई भ्रुक्याउन, गलत प्रभाव पार्न ठूल्ठूला खर्च गर्छन्, बिचौलियाले धेरै मात्रामा खर्च गर्छन् । भोजभतेर खुवाउँछन् आदिइत्यादि बाहिर भनेको सुनिन्छ । यसको कुनै प्रमाण भेटिँदैन । यदि यो सत्य हो भने त्यो राजनीतिक दलले गरेको हो । राजनीतिक दल र उम्मेदवारले गरेको अपराध र अकर्मण्यताको भारी राजनीतिक दल र निर्वाचन गर्ने निकायले बोक्न सक्दैन । स्वाभिमानी नेपाली मतदाताले सक्दैनन् । त्यसकारण यो अफवाह हो ।

**० वि.सं. २०४६ सालपछि चप्पल पड्काएर सिंहदरबार छिरेका नेताहरू अहिले सम्भ्रान्त जीवनशैली बिताएको, आलिसान महलमा बसिरहेको आरोपबारे के भन्नुहुन्छ ?**

– पहिलो कुरा निर्वाचन प्रणालीका कारणले हिजो चप्पल पड्काउने मान्छे आज महलमा बसेको होइन । ओभरसाइड एजेन्सीहरू कसले कसरी कुन हैसियत प्राप्त गर्‍यो भनेर हेर्नुपर्ने निकायहरूले बेइमानी गरेको उपज हुन सक्छ । दोस्रो, जुन देशमा राजनीतिलाई व्यवसाय ठानिन्छ, त्यो मुलुकमा भ्रष्टाचार हुने सम्भावना हुन्छ । यो अध्ययनले भनेको हो, मैले भनेको होइन । ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसलको विश्वव्यापी मान्यता छ । एउटा गाउँपालिका सदस्य समेतको व्यवसाय राजनीति भएको छ । राजनीति समाजसेवा हो । राजनीति सोख हो । मुलुकको सेवा गर्छु भनेर समर्पण गर्ने विषय हो । तर त्यसलाई हामीले पेसा र व्यवसाय बनायौं । राजनीतिकमा बिचौलिया हाबी भइरहेका छन् ।

तेस्रो, हामीले क्याडरबेस संगठन बनायौं । कम्युनिस्ट मोडलका संगठन बनायौं । हाम्रो निर्वाचन प्रणाली मासबेस्ड भयो । ठिक अपोजिट भयो । मासबेस्ड भनेपछि मासलाई चित्त बुझाउनुपर्छ । क्याडरबेस्डले मात्र भोट हालेर हुँदैन । यसले दुईवटा खराब मोडल भित्र्यायो ।

एउटा, आफ्ना क्याडरलाई चित्त बुझाउन (नत्र पार्टी छोड्छ) विभिन्न गलत कार्यहरूमा संलग्न गराउने, ठेक्का पट्टा दिने भयो । यो राजनीतिले गर्ने होइन । ठेक्कापट्टामा सहभागी गराएर क्याडरलाई बिचौलिया बनाइयो ।

दोस्रो, मासबेस्ड निर्वाचन प्रणालीमा क्याडरले मात्र चुनाव जित्दैन । चुनाव जित्नका निम्ति आफ्नै क्याडरले समेत अविश्वास गरेर पैसा खर्च गर्नुपर्छ । पैसाले मास किन्न सकिन्छ भन्ने अर्को गलत अभ्यास भित्रियो । यसले द्वन्द्व सिर्जना गर्‍यो । निर्वाचन दूषित हुँदै गयो । तथापि यो सबै निर्वाचन प्रणाली, आयोग वा आमसञ्चार क्षेत्रले होइन, राजनीति गरेको मान्छेहरूले हो । दलहरूले, पदमा रहनेहरूले हो । राजनीतिक रूपमा अन्य कुनै पेसा व्यवसाय नगरेर त्यसैलाई भजाएर खानुपर्ने, उनीहरूको विवशता र बाध्यताको उपज पनि हो ।

**० निर्वाचनका बेला राजनीतिक दल र उम्मेदवारले ब्ल्याक मनीलाई हवाइट बनाउने गर्ने गरेको आरोप छ नि ?**

– हरेक देशजस्तो दक्षिण एसियाली मुलुकहरूमा निर्वाचनको बेलामा एउटा उम्मेदवारले कति खर्च गर्न पाउने भनेर तोक्ने प्रचलन छ । भुटान, बंगलादेश, भारत थाइल्यान्डमा अथवा नेपालको कुरा गर्नोस् । तर केही युरोपियन देशहरू र अमेरिकाको चुनावमा यस्तो तोकिँदैन । त्यहाँ जति खर्च गर्न पनि पाइन्छ । यसका दुई वटा स्कुल अफ थट्स छन् ।

नेपाललगायत दक्षिण एसियाली मुलुकमा एउटा निश्चित सीमा तोकेन भने हुने खाने, धेरै पैसा उठाउन सक्नेले ब्ल्याक मनीलाई अमेरिकामा हार्ड मनी भनिँदो रहेछ । कहाँबाट आउने नदेखिने, ब्ल्याक मनी भनेको अदृश्य पैसा हो । यस्ता पैसाले साँच्चै इमान, निष्ठा र नैतिकता भएको व्यक्ति पराजित हुने खतरा हुन्छ भनेर हामीले यो अभ्यास गर्‍यौं । अहिले पनि त्यो अभ्यास गरिराखेका छौं । यसलाई सम्पूर्ण रूपमा व्यवस्थापन गर्न आचारसंहिता बनाउँछौं ।

उम्मेदवारले कस्ता विज्ञापन गर्न पाउने ? के-के शीर्षकमा खर्च गर्न पाउने ? पत्रपत्रिकामा कसरी विज्ञापन दिने ? सामाजिक सञ्जालमा कसरी खर्च गर्ने ? त्यो हिसाबकिताब कसरी पारदर्शी राख्ने ? साथै उसले त्यो खर्च कहाँबाट ल्याउँछ ? र कसरी खर्च गर्छ ? गरेको खर्च सार्वजनिक रूपमा मतदातासमक्ष र निर्वाचन आयोगमा कसरी विवरण पेस गर्छ भन्ने विषयलाई हामीले व्यवस्था गरेका छौं । यसमा जसले पालना गर्दैन, उसलाई कारबाही पनि गरेका छौं । मानौं प्रतिनिधिसभा सदस्यमा प्रत्यक्षतर्फ मनोनयन गरेका कुनै पनि उम्मेदवारले २५ लाखदेखि ३३ लाखसम्म खर्च गर्न पाउँछ । उम्मेदवारको क्षेत्र, मतदाता र मतदान केन्द्रको संख्या हेरेर खर्च हुन्छ । कसैले चुनाव जित्यो । टिकट लिँदादेखि निर्वाचन सम्पन्न हुँदासम्म जम्मा २३ लाख खर्च भयो । यो विवरण साँचो हो । झुटो भए कानुनबमोजिम सहुँला बुझाउँला भनेर त्यो विवरण पहिले जनतालाई पेस गर्छ । दोस्रो त्यही विवरणलाई आयोगमा पेस गर्छ । उम्मेदवारले पेस गरेको यो तथ्यलाई चुनौती दिएको छैन । बाहिर त हामी हल्ला सुन्छौं । तर चुनौती सम्बन्धित निकायमा दिएको कहीं देखिँदैन । हामीकहाँ आइसकेपछि त्यसलाई थोरै विश्लेषण गरेर हेर्छौं । तर एउटा सांसद वा विधायक मन्त्री, प्रधानमन्त्री वा यो देशको कानुन बनाउने मान्छेले सत्य गरेको छु, ढाँटेको छैन भनेर पेस गरेको विवरणलाई शंकाको सुविधा दिएर होइन भन्ने अधिकार हामीसँग छैन । यदि त्यसो गर्छन् भने पनि यो उनीहरूले गरेको लोकतन्त्रप्रतिको अवज्ञा हो, आचारसंहिताको अवज्ञा हो । सार्वभौम सम्पन्न जनतामाथि गरिएको घात हो । त्यस्ता मान्छेले देश बनाउँछन् भनेर हामीले प्रणाली फेर्ने मात्र होइन धेरै कुरा फेर्नुपर्छ । हामीले दिएको मतलाई विश्वासको मत भन्छौं । यसो भनिरहँदा हामीप्रति के आरोप लगाइन्छ भने आफू हेर्न नसक्ने, रोक्न नसक्ने त्यसपछि गरेनन् भन्ने ! हो, हामी एउटा मतदाताले मतदान केन्द्रमा गरेको भोटलाई सम्मान गर्छौं । देखेजस्तै गर्छौं । उसले दायाँबायाँ गरेका देखैनौं ।

त्यसकारण निर्वाचनलाई हेर्ने दृष्टिकोण जहाँ सीमा तोकिएको छ यो गर्न जरुरी छ । जहाँ सीमा तोकिएको हुँदैन ती देशहरूमा पैसा कसरी आउँछ ? पैसा कसरी खर्च हुन्छ ? भनेर घोषणा गर्नुपर्छ । त्यो ब्ल्याक मनी हो कि ह्वाइट हो ? दिने मान्छेले पनि स्रोत नखोली दिन पाउँदैन । हामीले हेर्दा दक्षिण एसियाली मुलुक र ठूला मुलुक समेत ब्ल्याक मनि जहाँ पैसाको क्यास कारोबार हुन्छ, त्यहाँ अवैध तरिकाले उठाएको धन निर्वाचनमा प्रयोग हुन्छ भनेर धेरैले शंका गर्छन् तर अजासम्म कसैले प्रमाणित गर्न सकेको छैन ।

तपाईं एउटा निष्ठाले पत्रकारिता गरिराख्नुभएको छ । एक कर्मचारी निष्ठाले काम गरिराखेको छ । एक नागरिक निष्ठाले आफ्नो खेत जोतेको छ । तर त्यही निष्ठा यो देश हाँक्छु भन्नेसँग नहुने । उनीहरूले इमानदारिता गुमाउने, जसरी पनि चुनाव जित्नुपर्ने अनि आफूले नजिलेबित्तिकै मतदाता, सांसद खरिदबिक्री हुन्छ ! विधायिक खरिदबिक्री हुने पसल कहाँ छ, त्यो हामीलाई देखाइदिनुपर्‍यो । त्यो पसलमा गएर को कतिमा बिक्री हुँदोरहेछ थाहा पाउनुपर्‍यो । हैन भने यस्ता विषयले लोकतन्त्र खतरामा पर्छ ।

**० निर्वाचित भएको ६० दिनभित्र केन्द्रीय कार्यालयमा सम्पत्ति विवरण पेस गर्नुपर्छ भनिएको छ तर पालना भएको देखिएन नि ?**

– पहिलो, राजनीतिक दलका पदाधिकारी पनि शुद्ध होउन् । जथाभावी काम नगरुन् । सम्पत्ति विवरण आओस् भनेर राजनीतिक दलसम्बन्धी कानुनमा कुनै पनि दलको केन्द्रीय सदस्यले आफू निर्वाचित भएको ६० दिनभित्र आफ्नो दललाई सम्पत्ति विवरण पेस गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेका छौं ।

दोस्रो, स्थानीय तहदेखि विभिन्न तहको निर्वाचनमा भाग लिँदा उम्मेदवारले आफ्नो सम्पत्ति विवरण आयोगमा पेस गर्नुपर्छ भनेको छ । अब सार्वजनिक पदमा आउने व्यक्तिले ६० दिनभित्र जुनसुकै पदमा आए पनि बुझाउनुपर्छ । योमध्ये दुई वटाको प्रयोजन स्पष्ट भएन ।

एउटा केन्द्रीय समितिका सदस्यहरूले बुझाउने भनियो । प्रत्येक वर्ष आयोगमा अभिलेखीकरण भएर आएको विवरणमा कानुनको दफाबमोजिम सबै केन्द्रीय सदस्यहरूको अद्यावधिक गरेर राख्छौं । पेस गर भन्न हामी सक्छौं । कहिलेकाहीँ सबैको सम्पत्ति विवरण लिएका छौं भनेर चिठ्ठी आउँछ । लिए/नलिएबापत हामीले कारबाही गर्न सक्दैनौं । अब हामी सम्पत्ति विवरण लिए नलिएको हेरेर कारबाही गर्ने कानुन बनाउँदै छौं ।

दोस्रो, निर्वाचनको वेला लिएको विवरण निर्वाचन सकिएपछि सकिहाल्छ । त्यो बुझाउने मात्रै हो । अब त्यसलाई कसरी उपयोग गर्ने सन्दर्भमा हामी नयाँ कानुनमा जित्नेको हकमा जहाँ जितेको छ, त्यहाँ पठाइदिनेछौं । विजय नहुने हकमा जसको हो, उसैलाई फिर्ता गर्ने व्यवस्था हामीले गर्दैछौं ।

तेस्रो महत्त्वपूर्ण ठाउँ सार्वजनिक पद धारण गर्ने व्यक्तिहरूको सम्पत्ति विवरण नियुक्त हुँदा र अवकाश हुँदा के पेस गर्छन् ? त्यसमा विचलन( बढेघटेको) कति छ ? त्यो वडाध्यक्ष होस् वा मेयर होस् यी सबैको पदमा बहाल रहँदा र नरहँदा विवरण पेस गर्नुपर्छ तथा उसको वास्तविक सम्पत्ति प्रमाणित गर्नुपर्छ ।

अख्तियार, सतर्कता केन्द्र वा कुनै निकायले यति दिनभित्र छानबिन गरेर यकिन गर्छ भनेर व्यवस्था गरिदिएको भए हुन्थ्यो । त्यसकारण हामीले प्रोसेसलाई पछ्यायौं, रिजल्ट हेरेनौं । अब प्रणाली त्यता जानुपर्छ भन्ने हाम्रो मान्यता छ । अब आउने कानुनमा पनि त्यो कुरा समावेश गर्छौं ।

**० ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसलनको हरेक वर्षको रिपोर्टमा नेपाल जहिले पनि अति भ्रष्टाचार गर्ने मुलुकमध्येमै पर्छ । डेनमार्क, स्विडेन सधैं भ्रष्टाचार नगर्ने मुलुकमा पर्ने तर अन्य मुलुकले सुधार गर्न नसक्ने कारण के रहेछ ?**

– अति राम्रो प्रश्न गर्नुभयो । म निर्वाचनसम्बन्धी कार्यक्रममा भाग लिने केही वर्षअघि नर्वे गएको थिएँ । त्यसपछि स्वीडेन पनि गएको थिएँ । उनीहरू सन् २०२५ सम्म पेपर मनीलाई अन्त्य गर्छौं, डिजिटल मनी मात्र प्रयोग गर्छौं भनेर पेस गरेका थिए । कार्यान्वयन भयो वा भएन थाहा छैन । निर्वाचनको वेला कडाइ गर्दागर्दै पनि ब्ल्याक मनी निर्वाचनमा प्रयोग भएको देखिएर यस्तो गरिएको थियो । निर्वाचनको वेला पूरै कागजी पैसाको चलखेललाई रोक्न डिजिटल मनीमा जानुपर्छ भनेर निर्णय गरेका छौं । यो भ्रष्टाचार नहुने एक नम्बर देशको कुरा गरिराछु । अमेरिकामा पछिल्लो समय भएको निर्वाचनमा पनि गएर सुपरिवेक्षण गरें । त्यहाँका संस्थाहरूले पैसाको चलखेल हुन्छ । ब्ल्याक मनी गर्न पाउने भएका हुनाले ठूला दलका ठूला नेताले देखाउँदा यति पैसा भनेर देखाउँछन् । त्यहाँ पनि यो विषयमा ठूलै बहस भएको देखियो ।

इन्डियामा पनि यो मुद्दा देखिएपछि एक हजार र पाँच सयको नोटलाई प्रतिबन्ध लगायो । त्यसकारण संसारभर पैसाको चलखेल हुँदोरहेछ भन्ने कुरा देखिन्छ । त्यसकारण हाम्रो देशलाई भ्रष्टाचार नहुने मुलुक बनाउनका लागि आचारसंहिता र क्यास (कागजी पैसा) को उपयोगको विषय अन्त्य गर्नुपर्छ । - रातोपाटी डटकमबाट

# प्रधानमन्त्री ओलीले राजीनामा गरी अन्तरिम सरकार गठनका लागि मार्ग प्रशस्त गर्नुपर्ने आजपाको माग

काठमाडौं । आम जनता पार्टी (आजपा)ले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको राजीनामा सहित अन्तरिम सरकार गठनको माग गरेको छ । आजपाले ओली नेतृत्वको सरकार र वर्तमान संविधान पूर्णरुपमा असफल भएको निष्कर्ष निकाल्दै देशलाई निकास दिन अन्तरिम सरकार गठनको माग गरेको हो ।

आजपा पार्टी केन्द्रीय कार्यालय कोटेश्वर, काठमाडौंमा बसेको पदाधिकारी बैठकले प्रधानमन्त्री सहित बहुमत मन्त्रीहरु कार्यसम्पादन मुल्यांकनमा फेल भएको र सरकार जनस्तरबाट अस्वीकृत एवं असफल भईसकेकाले नैतिकताको आधारमा प्रधानमन्त्रीले तत्काल राजीनामा दिएर अन्तरिम सरकार गठनका लागि मार्ग प्रशस्त गर्नुपर्ने निष्कर्ष निकालेको छ ।

‘वर्तमान सरकारको कारण आर्थिक सूचकांकहरु नकारात्मक बनेको, वैदेशिक कुटनीतिक सम्बन्धहरु अवरुद्ध भएको, कार्यसम्पादन मुल्यांकनमा प्रधानमन्त्री तथा बहुमत मन्त्रीहरू फेल भएको, सरकार आफै जनस्तरबाट अस्वीकृत भएको र सेवा प्रवाह, सुशासन एवं विकासका कामहरु गतिहीन भएकोले गर्दा हरेक हिसाबले कमजोर एवं असफल सिद्ध भइसकेको सरकार तथा वर्तमान व्यवस्थाबाट ठोस निकास सम्भव नरहेको ठहर सहित प्रधानमन्त्रीलाई तत्काल नैतिकताको आधारमा राजीनामा गरी अन्तरिम सरकार गठनका लागि मार्ग प्रशस्त गर्न सरकारसँग माग गरेको छ’, बैठक पश्चात आजपा उपमहासचिव एवं प्रवक्ता चन्द्रभुषण साहले आज जारी गरेको बिज्ञप्तीमा उल्लेख गरिएको छ ।

वर्तमान सरकारको कारण आर्थिक सूचकांकहरु नकारात्मक बनेको, वैदेशिक कुटनीतिक सम्बन्धहरु अवरुद्ध भएको, कार्यसम्पादन मुल्यांकनमा प्रधानमन्त्री तथा बहुमत मन्त्रीहरू फेल भएको, ओली नेतृत्वको सरकार आफै जनस्तरबाट अस्वीकृत भएको निष्कर्ष निकाल्दै आजपाले अन्तरिम सरकार गठनको माग गरेको हो । यसैगरी बैठकले दलाल दलतन्त्र र अहिलेको व्यवस्था खारेजका लागि आजपाद्धारा पूर्वघोषित तेस्रो जनआन्दोलन सफल बनाउन कमाण्डर तोकेको छ । आजपा अध्यक्ष एवं पुर्वमन्त्री प्रभु साहले दलाल दलतन्त्र र अहिलेको व्यवस्था खारेजका लागि पूर्वघोषित तेस्रो जनआन्दोलन सफल बनाउन कमाण्डर तोकेका हुन् ।

प्रवक्ता साहले दलाल एवं लुटकारी दलतन्त्रको अन्त्य र अहिलको व्यवस्थाको खारेजीका लागि संविधान सभाका सदस्य तिलक थापा मगरको नेतृत्वमा तेस्रो जनआन्दोलन परिचालन समिति गठन भएको जनाएका छन् ।

तेस्रो जनआन्दोलनको कमाण्डर तोकिएका थापा आजपाका वरिष्ठ उपाध्यक्ष समेत हुन् । सो समितिमा पार्टीका वरिष्ठ उपाध्यक्ष उपेन्द्र साह, उपाध्यक्ष ज्ञानेन्द्र तामाङ, उपमहासचिव धनकुमारी मगर, सचिवद्धय उमेश कुशवाहा, देवी पण्डित र वागमती प्रदेश कमिटीका अध्यक्ष रमेश थपलिया सदस्य रहेका छन् । यो समितिमा अन्य समितिका संयोजकहरु तथा महत्वपुर्ण जबसका नेतृत्व पदेन सदस्य रहने निर्णय बैठकले गरेको छ ।

यसैगरी बैठकले महासचिव त्रिभुवन साहको कमाण्डमा व्यवस्थापन समिति, उपमहासचिव चन्द्रभुषण साहको कमाण्डमा प्रचारप्रसार समिति, स्थायी कमिटी सदस्यद्धय रञ्जु साहको कमाण्डमा आर्थिक समिति र आर्या पाण्डेको कमाण्डमा स्वयमसेवक समिति समेत गठन गर्ने निर्णय गरेको छ ।

‘दलतन्त्र विरुद्धको तेस्रो जनआन्दोलन सफल पारौं !, जनताको शासन सहित समृद्धिको पथमा अघि बढौं !!’ भन्ने मुल नारा सहित पार्टी अध्यक्ष साहको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले आन्दोलनलाई शसक्त र कडा बनाउने निष्कर्ष समेत निकालेको छ ।

‘बैठकले दलाल दलतन्त्रको भण्डाफोर गर्ने, नेताहरुको अत्याचारको प्रतिवाद गर्ने, धोखेवाज जनप्रतिनिधिहरुसंग भोट फिर्ता माग्ने, भ्रष्टाचारी र अपराधीहरुलाई जनकारवाही गर्ने, अनावश्यक कर बहिष्कार गर्ने, जनअधिकारको रक्षा एवं आम जनजीविकाको लागि निरन्तर संघर्ष गर्ने, असफल व्यवस्थाको खारेजीका लागि घोषित तेस्रो जनआन्दोलनलाई निर्णायक एवं सफल बनाउने संकल्प गरेको छ’, आजपा प्रवक्ता साहद्धारा जारी बिज्ञप्तीमा उल्लेख गरिएको छ ।

देशको वर्तमाान राजनीतिक अवस्था अन्यौग्रस्त, अस्तव्यस्त एंव संकटउन्मुख रहेकोले आम जनतामा राजनीतिप्रति विकर्षण, दल र नेताप्रति घृणा, राजनीतिक शक्तिहरूबीच टकराव, जनआक्रोश मार्फतको तिब्र धुर्वीकरण सहित अग्रगामी विचार, नेतृत्व एंव निकासको खोजीमा देश रहेको निकर्ष बैठकको छ ।

‘वर्तमान संवैधानिक व्यवस्थाले पार्टीका नेता तथा तिनका आसेपासे मोटाएको, दलाल एवं भगौडा वर्ग लाभान्वित भएको, जनता बेहाल एवं देश उजाड भैरहेको, आम नागरिकले लोकतन्त्रको व्यवहारिक प्रत्याभूति गर्न नपाएको तथा न्याय, समानता, सुशासन र विकासको बाधक समेत रहेकाले लुट एवं विभेदकारी चरित्रको यो असफल व्यवस्थाको विकल्पमा अब आम जनताको शासन व्यवस्थाको पथमा अगाडी बढनुपर्ने निष्कर्ष निकालेको छ’, आजपाले भनेको छ ।

यस्तै बैठकले सरकारको सेवा प्रवाह, सुशासन एवं विकासका कामहरु गतिहीन भएकाले हरेक हिसाबले कमजोर एवं असफल प्रमाणित भइसकेको सरकार तथा वर्तमान व्यवस्थाबाट ठोस निकास सम्भव नरहेको निष्कर्ष सहित प्रधानमन्त्रीलाई तत्काल नैतिकताको आधारमा राजीनामा गरी अन्तरिम सरकार गठनका लागि मार्ग प्रशस्त गर्न माग गरेको छ ।

बैठकले पार्टी सदस्यता वितरण, पार्टी कमिटी तथा जबस कमिटीहरुको गठन, पुनर्गठन, बैठक एवं भेलाहरुलाई युद्धस्तरमा अगाडी बढाउने निर्णय समेत गरेको छ ।

# धार्मिक यात्रामा नेपाल-भारत खुला सीमाले सहज

जनकपुरधाम । १५ दिनदेखि जारी मिथिला मध्यमा परिक्रमा शुक्रबार जनकपुरधाम फर्किएसँगै सम्पन्न भएको छ । लाखौं श्रद्धालु, साधु-सन्त तथा भक्तजन सहभागी यस धार्मिक यात्रामा नेपाल-भारत खुला सीमाले सहजता प्रदान गरेको देखिएको छ ।

नेपाल-भारत खुला सीमा संवाद समूह र क्लोथ बैंक नेपाल धनुषाले परिक्रमा अवधिभर नेपालमा पर्ने बासाहरुमा दिपक यादव संयोजक, रुबी झा सहसंयोजक, कृष्ण कुमार साह र धनेश्वर ठाकुर सदस्य रहने गरि समिति बनाइ हेल्प डेस्क सञ्चालन गर्दै यात्रुहरूको सेवा गरेका थिए ।

सो शिविरबाट प्राथमिक उपचार, पानी, हराएका यात्रुहरूको खोजी तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइएको थियो ।

जिल्ला समन्वय समितिको गेटसँगै आज शुक्रबार पञ्चकोशी परिक्रमा पनि हेल्प डेस्क संचालनमा रहेको छ ।

क्लोथ बैंकका कार्यकारी सदस्य एवं समाजसेवी संजीव झाका अनुसार आज शुक्रबार भक्तजनहरूले जनकपुरधाममा ‘अन्तरगृह परिक्रमा’ अर्थात् ‘पञ्चकोशी परिक्रमा’ गरिरहेका छन् । यो परिक्रमामा माध्यमिकी परिक्रमामा सहभागी हुन नसकेका भक्तजनहरू समेत सामेल हुने गर्छन् ।

धार्मिक मान्यताअनुसार, मिथिला बिहारी र किशोरीजीको डोलासँगै परिक्रमा गर्दा भक्तजनहरू विभिन्न रोग, कष्ट तथा समस्याबाट मुक्त भई मनोकामना पूर्ण हुने विश्वास गरिन्छ ।

१३३ किलोमिटरको आस्था यात्रा मिथिला मध्यमा परिक्रमा अन्तर्गत श्रद्धालुहरूले १३३ किलोमिटर लामो यात्रा तय गरेका थिए । यो यात्रामा धनुषाको हनुमाननगर, बिहारको कलना (कल्यानेश्वर), फुलहर (गिरिजास्थान), महोत्तरीको मठिहानी, जलेश्वर, मडैई, ध्रुवकुण्ड, कञ्चनवन, पर्वता, धनुषाधाम, सतोखर, औरही हुँदै पुनः भारतको करुणा, विसौलमार्फत जनकपुरधाम फर्कने मार्ग समेटिएको थियो ।

बुद्धिजीवी एबं पुर्व सरकारी अधिकारी नन्दकुमार झाका अनुशार परिक्रमामा नेपाल-भारत खुला सीमाको भूमिका अपरिहार्य रहेको छ।नेपाल-भारत खुला सीमाले भक्तजनहरूको आवतजावतलाई सहज बनाएको थियो। धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, सिरहा, सप्तरीका साथै भारतको सितामढी, मधुबनी, दरभंगा, झंझारपुर, सुपौल लगायतका स्थानहरूबाट आएका श्रद्धालुहरूले सीमावर्ती क्षेत्रको धार्मिक सहअस्तित्वको लाभ उठाएका थिए । नेपाल-भारत खुला सीमा संवाद समूहका अध्यक्ष डा.राजीव झाका अनुसार परिक्रमा मार्गमा रहेका सीमावर्ती क्षेत्रहरूमा सांस्कृतिक सम्बन्ध अझै प्रगाढ भएको छ ।

## सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

**‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’**

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

**जलेश्वर नगरपालिका**
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

## सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

**‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’**

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

**बलान बिहुल गाउँपालिका**
सप्तरी, मधेश प्रदेश

## सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

**‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’**

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

**देवानगन्ज गाउँपालिका**
सप्तरी, मधेश प्रदेश

# काठमाडौं स्कूल अफ लले भन्यो, ‘आरोपहरू आधारहीन मात्रै नभई सामाजिक मर्यादाविपरीत’

काठमाडौं । काठमाडौं स्कुल अफ लले सामाजिक सञ्जाल मार्फत आफु र आफ्ना पदाधिकारी माथी लगाइएका आरोपहरु तथ्य र आधारहीन रहेको जनाएको छ । कलेजले आइतबार पत्रकार सम्मेलन गरी जारी गरेको विज्ञप्तिमा लगाइएका आरोपहरु आधारहीन मात्रै होइन सामाजिक मर्यादाविरुद्ध समेत रहेको जनाएको हो ।

एउटा व्यक्तिले विना कुनै आधार र तथ्य आफ्ना प्रध्यापकहरुमाथी अश्लील गाली गलौच गर्दै विभिन्न अरोपहरु लगाउने र उनैले समाजिक सञ्जालमार्फत लागएको आरोपका आधारमा सञ्चार माध्यमहरु मार्फत सार्वजनिक भएका समाचार बारे कलेजको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको जनाउदै समाचार लेख्नुअघि कम्तीमा तथ्यहरुको जाच गरिदिन कलेजले आग्रह गरेको छ ।

कलेजबाट भर्खरै पास आउट भएकी एक बिधार्थीले सामाजिक सञ्जाल इन्स्टाग्राम मार्फत काठमाडौं स्कुल अफ लका कार्यकारी निर्देशक तथा प्रध्यापक डा. युवराज संग्रौला लगायत केही प्राध्यापकविरुद्ध धारा प्रवाह गाली गलौज गर्दै विभिन्न आरोप लगाउदै आएको सन्दर्भमा कलेजले पत्रकार सम्मेलन गर्दै त्यो हर्कत नियोजित तथा संगठित योजनाको उपज भएको जनाएको छ ।

घटनाक्रमहरुले निज विधार्थी नभई कलेज र कलेजका पदाधिकारी र तिनका परिवारहरु केही दिनदेखि पिडित रहेको तथ्य तर्फ ध्यानाकर्षण गराउँदै कलेजले भनेको छ : यस्ता सामाजिक मर्यादा बिपिरत र मानवअधिकार बिरोधी गतिबिधि प्रति द:ख व्यक्त गर्नुबाहेक हामीसंग कुनै शब्द छैन” । यस घटनाले जुनसुकै व्यक्तीले जुनकुनै अवस्थामा जो माथी पनि आरोप लगाइदिन सक्ने अवस्थाको उजागर गर्दै यसबाट हाम्रो स्थापित सामाजिक मर्यादा र न्याय प्रणालीमाथी गंभिर झापट हानेको समेत कलेजले जनाएको छ ।

सामाजिक सञ्जाल मार्फत कुनै व्यक्तिले झुटा र तथ्यहिन आरोप लगाइएका आधारमा स्थापित सञ्चारका माध्यमले समाचार बनाउने कार्यले दसकौको संघर्षबाट स्थापित यो शैक्षिक संस्था र यहाँका पदाधिकारीको मानमर्दन गर्ने काम भएको कलेजले जनाएको छ । यदि कसैको कुनै गुनासो भए र आरोप भए त्यसको छानविनका लागि राज्यका स्थापित न्याय प्रणालीको साहरा लिनुको साटो हठात व्यक्तिको मानमर्दन हुने गरि सुरु गरिएको मिडिया ट्रायलबाट आफुहरु दु:खी भएको बताउदै कलेजले भनेको छ :यस्तो प्रबृतिले कस्तो समाजको निर्माण होला । सामाजिक सञ्जालबाटै आरोप लगाउने, त्यही बहस गरिने र त्यही फैसला गर्ने यही हर्कतले यो समाजलाई कहाँ पुरयाउला ?

पत्रकार सम्मेलनमा आफ्ना धारणा राख्दै प्राध्यापक डा. युवराज संग्रौलाले आफु जस्तो सुकै अनुसन्धान र छानविनका लागि तयार भएको भएपनि यस घटनाबाट आरोप लगाउने व्यक्ति भन्दा उनका कारण आफुहरु बास्तविक पिडित रहेको बताएका छन् । २५ बर्षको गौरवपूर्ण इतिहास बोकेको काठमडौं स्कुल अफ ल र आफु माथी नियोजित रुपमा षडयन्त्र गरि यस प्रकारको आक्रमण सुरु गरिएको बताउदै डा. संग्रौलाले भन्नुभयो : यस कलेज मार्फत आफुले दसकौ देखि नेपाली समाजको गौरवपूर्ण इतिहास र संस्कारलाई कायम राख्न गरेको प्रयत्नको बदलामा देशलाई राजनीतिक रुपमा मात्रै होइन सास्कृतिक रुपमै बिदेशीको गुलाम बनाउने समूहबाट नियोजित रुपमा आक्रमण गरियो । यद्धवी उठेका सन्दर्भहरुका बारेमा सम्बोधन गर्न स्वतन्त्र र निष्पक्ष छानविन समिति निर्माण गरिसकिएको जनाउदै आबस्यक परे राज्यका अन्य निकायहरुले पनि छानविन गर्न सक्ने डा.संग्रौलाको भनाई थियो ।

आफुकहाँ अध्ययनरत कुनैपनि आस्था र विश्वासका बिधार्थीलाई कुनै पनि विभेद नगरिएको स्पस्ट गर्दै डा.संग्रौलाले भन्नुभयो : आफु अभिभावक भएकाले उनीहरुलाई सही मार्गनिर्देश गर्नु र राज्यलाई असल नागरिक हस्तान्तरण गर्नु आफ्नो दायित्व भएकाले मैले त्यही गरिरहेको मात्रै हो । आफ्नो र आफ्नो समूहको मेहनतकै कारण राज्यले कानुनी अध्ययनका क्षेत्रमा एउटा अन्तरष्टिय स्तरको संस्था पाएको संग्रौलाले स्मरण गर्नुभयो ।

केही दिन देखि डा संग्रौला र काठमाडौ स्कुल अफ लका पदाधिकारीहरु बिरुद्ध सिलसिलावद्धरुपमा सामाजिक सञ्जाल मार्फत गाली गलौज र मिथ्या आरोप लगाउने गरिएको छ । पटक पटक भिडियो मार्फत बर्बराहटको सैलीमा प्रस्तुत हुने ति छात्राले घरि संग्रौलाको परिवारका प्रत्येक सदस्यले पाँच लाखका दरले रकम दिनुपर्ने नदिए सिध्याइदिने धम्की दिने गरेको देखिन्छ । यौनिक टिप्पणी गर्ने गरेको भनि उनले तथ्य भन्दै सार्वजनिक गरेको बिषय भनेको संग्रौलाले लभ अफयर्समा नपर्न र आफ्नो करिअर तर्फ फोकस हुन भनि बोलिएको बिषयलाई मानिएको छ । आफ्नो अभिभावकले आफ्ना बच्चाहरुलाई र एउटा शिक्षकले आफ्ना बिधार्थीलाई सम्झाउदा भन्ने सामान्य बिषय समेत यौन दुर्व्यवहारको बिषय मान्ने हो भने यहाँ परिवारको अस्तीत्व कहाँ रहला ? सञ्जाल मार्फत खुल्ला बार्गेनिङ गरिरहेकी ती छात्राले संग्रौला बाहेक कलेजका अन्य प्राध्यापकहरुलाई मात्रै होइन आफ्नै हजुरवुवालाई समेत बलत्कारी भएको अमर्यादित टिप्पणी गरेको देखिन्छ ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो। ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं। अरूलाई पनि सिकाऔं।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं। अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं।

मुखियापट्टि मुसहरनिया गाउँपालिका
धनुषा, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

पिपरा गाउँपालिका
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

चन्द्रनगर गाउँपालिका
सर्लाही, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

‘व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौ, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।’

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । ’कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।’
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

महोत्तरी गाउँपालिका
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

# पूर्वराजाको प्रतिगमन प्रयासको कडा विरोध गर्न सम्पूर्ण गणतन्त्रवादीहरूलाई एकजुट हुन आह्वान

सर्लाही । नेपालमा संघीयता, गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षता र समावेशी लोकतन्त्रलाई कमजोर बनाउने षड्यन्त्र तीव्र भइरहेको वर्तमान परिस्थितिमा गणतन्त्रवादी दलहरू एकताबद्ध भएका छन् ।

नेपाल संघीय समाजवादी पार्टी, बहुजन एकता पार्टी नेपाल, नेपाल जनजागृति पार्टी र नेपाल सद्भावना पार्टी लगायतका शक्तिहरु बीच नयाँ मोर्चा गठन गर्दै, पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहद्वारा गरिएका प्रतिगमनकारी गतिविधिहरूको कडा विरोध गरिएको छ ।

सर्लाहीको नवलपुरमा सम्पन्न बैठकमा पार्टीका शीर्ष नेताहरू उपस्थित रहेर साझा एजेण्डा तय गर्ने, मोर्चाको सांगठनिक संरचना बनाउने र बृहत् महागठबन्धन निर्माणका लागि पहल गर्ने निर्णय गरेका छन्। मोर्चाले पूर्वराजाले राज्यबाट प्राप्त विशेष सुविधा खारेज गर्न सरकारसँग माग गर्दै, संघीय लोकतान्त्रिक व्यवस्था विरुद्ध कुनै पनि प्रतिगमन प्रयासलाई कडा प्रतिरोध गर्ने चेतावनी दिएको छ।

बैठकमा मोर्चामा सम्मिलित नेपाल संघीय समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष तथा पूर्वगृह राज्यमन्त्री मोहम्मद रिजवान अन्सारी, बहुजन एकता पार्टी नेपालका अध्यक्ष हरिनन्दन कुमार रंजन, नेपाल जन जागृति पार्टीका अध्यक्ष डि.पी. सहनी निषाद, नेपाल सद्भावना पार्टीका अध्यक्ष राम कुमार महतो सहभागी बैठकले गठबन्धनलाई अझै बढी शक्तिशाली र विस्तारित बनाउनेमा एकमत थिए ।

बैठकमा सहभागी नेताहरूले पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहको पछिल्ला गतिविधिप्रति गम्भीर चिन्ता व्यक्त गर्दै, राजसंस्थालाई पुनःस्थापना गर्ने प्रयासहरूलाई पूर्ण रूपमा अस्वीकार गर्ने घोषणा गरे । उनीहरूले लोकतान्त्रिक सरकारले नै राजसंस्थालाई पोषण गर्ने प्रवृत्ति अविलम्ब बन्द गर्नुपर्नेमा जोड दिए ।

मोर्चाले सरकारलाई सम्बोधन गर्दै पूर्वराजालाई सरकारले दिइरहेका विशेष सुविधा तुरुन्त खारेज, संघीयता, गणतन्त्र, धर्मनिरपेक्षता र लोकतान्त्रिक उपलब्धिहरूको रक्षा, राजसंस्था पुनर्स्थापित गर्न खोज्ने कुनै पनि असंवैधानिक गतिविधि रोक्न आग्रह गरेको छ ।

गणतन्त्रवादी शक्तिहरूबीच व्यापक मोर्चाबन्दी बनाई संविधानको रक्षा गर्नु पर्ने भन्दै अंसारीले भने, "संघीयता कार्यान्वयनमा चरम लापरबाही भइरहेको छ । मधेशी, दलित, आदिवासी, मुस्लिम तथा उत्पीडित समुदायको अधिकार रक्षा गर्न यो मोर्चा निर्णायक बन्नेछ ।"

यस्तै, हरिनन्दन कुमार रंजनले भने, "बहुजन समाजलाई सधैं पछाडि पारेर नेपाली राजनीति केही जाति, वर्ग विशेषको नियन्त्रणमा राखियो । यो मोर्चाले उत्पीडित वर्गको हक सुनिश्चित गर्नेछ ।"

डि.पी. सहनी निषादले विचार राख्दै "नेपालमा गणतन्त्रको मर्म अनुरूप शासन व्यवस्था अगाडि बढ्न सकेको छैन । समानुपातिक, समावेशी लोकतन्त्र बलियो बनाउन हामी सशक्त लडाइँ लड्नेछौं ।"

राम कुमार महतोले भने, "गणतन्त्र र संघीयताका उपलब्धिहरू गुम्न दिनेछैनौं । कुनै पनि प्रतिगामी शक्ति सफल हुन पाउँदैन ।"

मोर्चाको नीति निर्माण, सांगठनिक संरचना, तथा कार्ययोजना तय गर्न चार सदस्यीय समिति गठन गरिएको छ, जसमा मधेश प्रदेशका सांसद बिमला अंसारी, राजाराम पासवान, भुजेन्द्र सहनी र डा. कृष्ण चन्द्र प्रसाद साह सदस्य रहेका छन् ।

संविधान संशोधन गरी विभेदकारी प्रावधान हटाउने, संघीयता प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नीति निर्माणमा दबाब दिने, मधेशी, दलित, आदिवासी, मुस्लिम र उत्पीडित वर्गको हक सुनिश्चित गर्ने, पूर्ण समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली लागू गराउने र शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारीमा उत्पीडित समुदायको पहुँच वृद्धि गराउने, राजसंस्थावादी तथा प्रतिगमनकारी शक्तिहरूको विरोध गर्दै गणतन्त्रको रक्षा गर्ने जस्ता उद्देश्यसहित गठबन्धन घोषणा गर्ने तैयारी भइरहेको छ ।

बैठकमा चैत्र २३ गते जनकपुरधाममा बृहत् घोषणा सभा गर्ने निर्णय गरिएको छ । सो अवसरमा मोर्चाका नेताहरू, बुद्धिजीवी, सामाजिक अभियन्ता, पत्रकार, तथा गणतन्त्र समर्थक नागरिकहरू सहभागी हुनेछन् ।

नयाँ राजनीतिक ध्रुवीकरणको संकेत

दलबीचको मोर्चा निर्माण नेपाली राजनीतिक परिदृश्यमा नयाँ ध्रुवीकरणको संकेत हो । यो केवल चुनावी तालमेलका लागि नभई, संघीय लोकतान्त्रिक व्यवस्थालाई संस्थागत गर्दै उत्पीडित वर्गको सशक्त राजनीतिक उपस्थिति सुनिश्चित गर्ने अभियान हो भन्दै नेताहरुले तैयारीलाई तिव्र बनाएको छ ।

मोर्चाले पूर्वराजाको प्रतिगमनकारी रणनीति असफल बनाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै, लोकतन्त्रलाई सुदृढ बनाउन अन्य समान विचारधाराका दलहरूसँग सहकार्य गर्ने स्पष्ट पारेको छ।

चैत्र २३ गते जनकपुरमा हुने घोषणा सभा, संघीय लोकतान्त्रिक शक्तिहरूको एकताको ऐतिहासिक क्षण बताएका छन् ।

# विभिन्न क्षेत्रका सशक्त २० महिला सम्मानित

काठमाडौं । मधेशी पत्रकार समाज नेपाल र मधेशी एसोसिएसन इन अमेरिका (मा) ले अन्तराष्ट्रिय महिला दिवसको अवसरमा विभिन्न क्षेत्रका २० जना महिलाहरुलाई जय जानकी अन्तराष्ट्रिय सम्मानद्धारा सम्मानित गरेका छन् । शनिवार आयोजित एक कार्यक्रममा विभिन्न विधा अन्तर्गत रहेर देश तथा विदेशका शसक्त महिलाहरुलाई सम्मान गरिएको मधेशी पत्रकार समाज नेपालका अध्यक्ष मोहन कुमार सिंहले बताए ।

उक्त अवसरमा चर्चित महिला क्रीकेटर पुजा महतो सहित नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष निर्मला शर्मा, गायिका अन्जली पटेल, ममता चौधरी, मिता अग्रवाल, रञ्जु ठाकुर, सरिता साह, सृष्टि सिंह भण्डारी, सुनिता हरिजन, बन्दना झा सम्मानित भएका थिए ।

त्यस्तै, अन्तराष्ट्रिय स्तरबाट भारतका चर्चित लोक गायिका स्वर्गीय सारदा सिन्हालाई मरोपरान्त लाइफ टाइम मेमोरियल एचिभमेन्ट अवार्डद्धारा सम्मानित गरिएको थियो । भारतका अर्थमन्त्री निर्मला सिथारमणलाई पनि सम्मान गरिएको थियो । साथै, भारतबाट चर्चित मैथली लोक गायिका मैथली ठाकुर, सिमा परासर, डा. अश्विनी क्षिरसागर, सम्मानित भएका थिए । बंगलादेशबाट पत्रकार उमपा ज्योश्री कुन्डु, थाइलेन्डबाट ज्यातिषी तनुश्री दुवे सम्मानति भएका थिए । गैरअवासीय नेपाली संघ बेलायतका अभियन्ता रोजिना प्रधान राई, अमेरिकाबाट शशी साह तथा अष्ट्रेलियाबाट अनिशा सिंहलाई सम्मानित गरिएको थियो ।

कार्यक्रमको पहिलो छलफल सत्रमा नेकपा एमालेका नेतृ सांसद जुली महासेठ, जसपाका सांसद रन्जु ठाकुर, जसपा नेपालका सांसद रेखा यादव, महिला अधिकारकर्मी मोहना अन्सारी, लेखिका डा.मन्चला झा, कलाकार सरिता साह, पत्रकार स्नेहा झाले आफना विचारहरु व्यक्त गरेका थिए ।

छलफलमा सहभागी वक्ताहरुले महिला अधिकारको कुरा नीतिगत रुपमा लागु भएतापनि व्यवहारिक रुपमा अझै कार्यान्वयन हुन नसकेकोमा सबैले एक मत जनाएका थिए । उनीहरुले महिलाको सवालमा अझै पनि धेरै संघर्ष गर्न बाँकी रहेको जिकिर गरे ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

'व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।'

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

वीरगन्ज महानगरपालिका
पर्सा, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

'व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।'

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

मटिहानी नगरपालिका
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

'व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं, त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।'

- बालविवाहलाई निरूत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिऊँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं/नगराऔं। हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैगिक हिंसा विरूद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

बसबरीया गाउँपालिका
सर्लाही, मधेश प्रदेश

# नेपालको कुरियर कम्पनी युनिभर्सल एक्सप्रेस र भारतको डीटीडीसीबीच सहकार्य सम्झौता

काठमाडौ । भारतको अग्रणी कुरियर तथा लजिस्टिक्स कम्पनी डीटीडीसीले नेपालमार्फत विश्वव्यापी रूपमा आफ्नो सेवा विस्तार गर्ने घोषणा गरेको छ कम्पनीले बुधबार हिमालयन होटलमा कार्यक्रमको आयोजना गरेर नेपालको ख्यातिप्राप्त लजिस्टिक्स कम्पनी युनिभर्सल एक्सप्रेस प्रा.लि.सँग रणनीतिक साझेदारी गरेको हो । डीटीडीसी अष्ट्रेलियाका वरिष्ठ प्रतिनिधि पिनाकी चटर्जी रहेका थिए । उनले नेपालमा डीटीडीसीको विस्तारलाई विश्वव्यापी लजिस्टिक्स सञ्जाललाई अझ सशक्त बनाउने महत्त्वपूर्ण कदम को रूपमा रहेको बताए ।

उनले भने"नेपाल हाम्रो लागि रणनीतिक रूपमा महत्त्वपूर्ण गन्तव्य हो। युनिभर्सल एक्सप्रेससँगको साझेदारीले हामीलाई विश्वभर कुरियर तथा ढुवानी सेवा विस्तार गर्न मद्दत गर्नेछ । हामी अन्तर्राष्ट्रिय ढुवानी, ई-कमर्स लजिस्टिक्स र अन्तिम-माइल डेलिभरी सेवामा नयाँ उचाई कायम गर्न चाहन्छौं।

यस साझेदारीमार्फत डेलिभरी समय छोट्याउने, ट्र्याकिङ प्रणाली सुधार गर्ने र नेपाल हुँदै विश्वका विभिन्न मुलुकहरूमा ढुवानी प्रक्रिया सहज बनाउने लक्ष्य राखिएको छ। नेपालमा मजबुत सञ्जाल भएको युनिभर्सल एक्सप्रेस प्रा. लि. ले डीटीडीसीलाई विश्वव्यापी सञ्जाल विस्तार गर्न, सेवा गुणस्तर सुधार गर्न र अन्तर्राष्ट्रिय ढुवानीलाई अझ प्रभावकारी बनाउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने बिश्वास लिईएको छ ।

डीटीडीसीको नेपाल प्रवेशले विश्वव्यापी कुरियर तथा लजिस्टिक्स क्षेत्रमा नयाँ तरंग ल्याउने बताउँदै अन्य सेवा प्रदायकहरूलाई पनि सेवा सुधार गर्न प्रेरित गर्ने बताए । साझेदारीले व्यवसाय, ई-कमर्स प्लेटफर्महरू र व्यक्तिगत ग्राहकहरूलाई छिटो, भरपर्दो र गुणस्तरीय कुरियर सेवा उपलब्ध गराउनेछ ।

नेपाल हुँदै बिश्वव्यापी व्यापार तथा ढुवानी सेवालाई विस्तार गर्ने डीटीडीसीको यो रणनीतिक कदम लजिस्टिक्स क्षेत्रमा नयाँ युगको सुरुवात हुने विश्वास गरिएको डिटिडिसीका नेपालका कार्यकारी प्रमुख किरण श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

# बर्ली एयर कूलर नेपालमा भव्य रूपमा लन्च

काठमाडौं । भारतको सबैभन्दा ठूलो इक्विपमेन्ट म्यानुफ्याक्चरर बर्ली होम एप्लायन्सले नेपालमा आधिकारिक रूपमा १७ आधुनिक एयर कुलरहरू सार्वजनिक गरेको छ। यो भव्य कार्यक्रम १७ मार्च २०२५, सोमबारका दिन काठमाडौंको भिवान्ता होटलमा आयोजना गरिएको थियो। कार्यक्रममा प्रमुख व्यापार साझेदार, सञ्चारकर्मीहरू र वितरण सञ्जालका प्रतिनिधिहरू सहभागी भए।

कार्यक्रममा उत्पादित वस्तुहरूको अनावरण सीजी कर्प ग्लोबलका प्रबन्ध निर्देशक निर्वाण चौधरी र बर्ली होम एप्लायन्सका प्रबन्ध निर्देशक चिराग शर्मा द्वारा गरियो। कार्यक्रममा बर्ली होम एप्लायन्सका प्रबन्ध निर्देशक चिराग शर्माले नेपालमा सार्वजनिक गरिएका उत्पादनहरूको विशेषता र भविष्यमा बर्लीको थप नयाँ उत्पादनहरू पनि नेपालमा प्रस्तुत गर्ने योजनाबारे चर्चा गरे।

बर्लीका उत्पादनहरू उपयोगमा सरल, सुलभ मूल्यमा उपलब्ध र ग्राहकहरूको लागि उच्च मूल्य प्रदान गर्ने ख्याति राख्दछन्। बर्लीले नेपाली बजारमा प्रवेशसँगै सीजी इलेक्ट्रोनिक्सलाई आफ्नो आधिकारिक एकमात्र वितरकको रूपमा नियुक्त गरेको छ। यो सहकार्यले उच्च गुणस्तर, किफायती मूल्य, र उपयोगमैत्री समाधानहरू नेपाली ग्राहकको पहुँचमा पुऱ्याउने उद्देश्य राखेको छ र यो सहकार्य आगामी दिनहरूमा अझ विस्तार र सुदृढ हुने अपेक्षा गरिएको छ।

यो कार्यक्रम बर्लीको गुणस्तर, नवीनता र नेपाल बजारमा कम्पनीको भविष्यको योजनाहरूको प्रतिबद्धतालाई झल्काउने गरी भव्य रूपमा सम्पन्न भएको छ ।

## राजदूत आमन्त्रित गल्फ प्रतियोगिता आयोजना

काठमाडौं । भारतीय दूतावास काठमाडौंले गोकर्ण फरेस्ट रिसोर्टमा २०२५ का लागि राजदूत आमन्त्रित गल्फ प्रतियोगिता आयोजना गरेको छ । कार्यक्रममा प्रमुख गोल्फरहरू र सरकारी अधिकारीहरू, कूटनीतिज्ञहरू र गल्फ उत्साहीहरूको उपस्थिति थियो । राजदूत नवीन श्रीवास्तवले पुरस्कार विजेताहरू र सबैको उत्साहजनक सहभागिताको प्रशंसा गरे । उनले यस्ता खेलकुद कार्यक्रमहरू मार्फत भारत र नेपालको सम्बन्धलाई बलियो बनाउने र नेपालको गल्फ समुदायलाई निरन्तर उत्प्रेरित गर्ने इच्छा व्यक्त गरे । नेपालको गल्फ समुदायमा युवा प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन गर्न, राजदूतले यस अवसरमा दुई आशाजनक गल्फरहरूलाई ने.रु. १,००,०००/- को चेक पनि प्रदान गरे ।

## जिल्ला समाचार

### श्रीमद् भागवत पुराण ज्ञान महायज्ञ उद्घाटन

विराटनगर । कोशी प्रदेशका प्रमुख परशुराम खापुङले मैथिल ब्राह्मण महासभा, मोरङद्वारा आयोजित श्रीमद् भागवत पुराण ज्ञान महायज्ञको उद्घाटन गरेका छन् । विराटनगरस्थित सिटी प्यालेसमा आयोजित सातदिने महायज्ञलाई प्रदेश प्रमुखले उद्घाटन गरेका हुन् । महायज्ञलाई आचार्य पण्डित श्री अभिषेक पाठकले पुराण वाचन गर्ने कार्यक्रम रहेको छ । उनले गर्ने कथावाचनले सकारात्मक ज्ञान बाँड्ने प्रदेश प्रमुखले बताए । कार्यक्रमको सहआयोजक मैथिल बाह्मण महसभा, महिला समिति तथा युवा समिति रहेका छन् । कार्यक्रममा विभिन्न संस्थासंस्थाका पदाधिकारी, राजनैतिक पार्टीका प्रतिनिधिहरु उपस्थित भई महायज्ञको सफलताको शुभकामना दिनुभएको थियो ।

### आगलागीबाट १२ लाखभन्दा बढीको क्षति

सप्तरी । जिल्लाको राजविराज नगरपालिका ६ स्थित खर्साल टोलमा सोमबार बेलुका आगलागी हुँदा लाखौंको धनमाल जलेर नष्ट भएको छ । स्थानीय दुवी लाल यादवको घर तथा नजिकै रहेको सुरेश शर्माको फर्निचरमा आगलागी भएको हो । आगलागीमा यादवको १ घर तथा शर्मा घरभित्र रहेको फर्निचरका सरसमान जलेर १२ लाखभन्दा बढी क्षति भएको प्रहरीले जनाएको छ । विधुत सर्ट भई सिरहा रोडको छेउमा रहेको यादवको घरबाट सुरु भएको आगलागी छेउमा रहेको शर्माको घरमा रहेको फर्निचर, फर्निचरको मेसिन लताकपड़ा काठ लगायतका सामान पूर्ण रूपले जलेर नष्ट भएको प्रहरी जनाएको छ । आगलागीबाट शर्माको फर्निचर बनाउने मेसिन, औजार, तयारी फर्निचरका सामान, काठपात पूर्ण रुपमा जली ४ लाख १५ हजार बराबरको क्षति भएको छ । यसैगरी यादव लत्ताकपडा, अन्नपात, भाँडाकुँडा,काठ फर्निचर, नगद ५० हजार सुन ८ आना चाँदी ४० तोलासहितका गरगहना गरि ८ लाख २१ हजार बराबरको क्षति भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीले जानकारी दिएको छ । आगलागी राजविराज नगरपालिका र मधेश प्रदेश तालिम केन्द्रको वारुणयन्त्र, नेपाल तथा सशस्त्र प्रहरी र स्थानीयवासीको सहयोगमा नियन्त्रणमा लिइएको थियो ।

### खोरेत रोग उन्मूलन अभियान सम्बन्धि खोपकर्तालाई अभिमुखिकरण

कमलराज पौडेल देवकमल, बर्दिया । एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय गुलरिया बर्दियाले खोरेत रोग उन्मूलन अभियान सम्बन्धि खोपकर्तालाई अभिमुखिकरण गोष्ठी सम्पन्न गरेको छ । अभियानअन्तर्गत एकदिने भ्याक्सिनेटर अभिमुखिकरण गोष्ठी गर्दै कार्यालयले जिल्ला भित्रका ८ वटै स्थानीय तहमा रहेका ३५ जना खोपकर्तालाई पशुमा लाग्ने खोरेत रोग उन्मूलन अभियानमा सक्रिय बनाउन कार्यक्रमको आयोजना गरिएको हो । यस कार्यक्रमबाट खोपकर्ताहरुलाई खोप लगाउने विधिका साथै खोरेत रोगका लक्षणहरुका बारेमा जानकारी गराइएको एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय गुलरियाका कार्यालय प्रमुख सागर ढकालले बताए । उनले जिल्ला भित्र पशुचौपायको संख्या गाई १ लाख २५ हजार, भैंसी १ लाख २४ हजार, बाख्रा २ लाख र बंगुर ४२ हजार रहेको जानकारी गराउँदै प्रदेश सरकारको एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय यस जिल्लामा स्थापना हुनुभन्दा पहिला बर्दिया खोरेत रोगको उच्च जोखिम जिल्ला भएता पनि विगत ४ वर्षदेखि संघ र स्थानीय पशु सेवा शाखाले खोरेत रोगका विरुद्ध अभियान संचालन गरेपछि बर्दिया खोरेत रोगमुक्त जिल्ला भएको बताए । उनका अनुसार दिनहुं कृषकहरुको गोठमा पशु संख्याको वृद्धि भैरहेको छ तर राज्यले दिने खोपको संख्या वृद्धि हुन सकेको छैन । उनले भने, 'हामीले जिल्लाभित्र सरदर ४० प्रतिशत मात्र पशुचौपायलाई खोप लगाउन सकेका छौं ।'

### नक्क्ली घुमवा प्रहरी पक्राउ

राकेश यादव, रौतहट । नक्क्ली घुमवा बनेर पैसा असली गर्ने एक जनालाई रौतहट प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय रौतहटका सदा पोषकको प्रहरी हुँ भनेर धम्क्याउनेलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । विशेष सूचनाको आधारमा खटिएका प्रहरीको टोलीले स्थानीय गरुडा नगरपालिका वडा नम्बर ८ बिर्ता निवासी शेख मनिफको छोरा ४४ वर्षीय शेख सदरे आलमलाई पक्राउ गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय रौतहटका प्रहरी उपरीक्षक दिलीप घिमिरेले जानकारी दिएका छन् । पक्राउ परेका आलमले बिर्ता चौकमा प्रहरीको घुमवा हुँ भनी आफ्नो प्रयोगको लागि मलखाद लिएर जाने स्थानीय किसानलाई रोकर विभिन्न डरत्रास देखाई अवैध रुपमा पैसा लिने गरेको प्रहरीले दावी गरेको छ । प्रहरी चौकी विर्ताको टोलीले पक्राउ गरेको आलमलाई प्रहरी हिरासतमा राखेर थप अनुसन्धानको कार्य अगाडि बढाएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ ।

### मटिहानीमा पाँच सैय्याको प्रसूति गृह निर्माण

महोत्तरी । जिल्लाको मटिहानी नगरपालिका वडा नम्बर ६ मटिहानीमा पाँच सैय्याको प्रस्तुति गृह अस्पतालको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । उक्त प्रस्तुति गृह भवन राष्ट्रिय योजना आयोगको विशेष अनुदान कार्यक्रम र मटिहानी नगरपालिकाको सहयोगमा करिब २ करोडको लागतमा निर्माण भएको उक्त प्रस्तुति गृह भवनमा ऑपेरशन कोठा-१, एनआइसी कोठा-१, जेनेरल बेड कोठा-१, स्टाफ कोठा-१, फार्मेसी कोठा-१ लगायतका कोठाहरु रहेको कुरा ई. बिमलेश साहले बताए । यसैबीच, नव-निर्मित उक्त प्रस्तुति गृह भवनमा नगर प्रमुख हरि प्रसाद मण्डलद्वारा बिहीबार धार्मिक विधिवत् पूजा गरिएको छ । उक्त प्रस्तुति गृह भवन निर्माणले प्रस्तुति गृह संचालन गर्न र आम नागरिकलाई प्रसूती सेवा प्रदान गर्न सहज हुने बिश्वास प्रमुख मंडलले व्यक्त गरेका हुने् । उक्त कार्यक्रममा वडा नं.६ का वडा अध्यक्ष कलीम अन्सारी, जिल्ला समन्वय समिति सदस्य राम लखन पंजियार, कार्यपालिका सदस्य सुनेकेशी चौधरी, वडा सचिव बिकेश झा, वडा सदस्यहरु, रामसेवक साह, शंकर मंडल, मोख्तार अन्सारी लगायतका स्थानीयहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

# मकवानपुरमा भारतको सहयोगमा निर्मित उच्च प्रभाव सामुदायिक विकास परियोजना उदघाटन

काठमाडौं। 'नेपाल-भारत विकास सहयोग' अन्तर्गत भारत सरकारको आर्थिक सहयोगमा मकवानपुरमा निर्मित उच्च प्रभाव सामुदायिक विकास परियोजना उद्घाटन गरिएको छ।

नेरु.३ करोडको परियोजना लागतमा निर्मित मकवानपुर जिल्लास्थित श्री जन कल्याण माध्यमिक विद्यालयको भवन जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख ललित बहादुर घलान र काठमाडौँस्थित भारतीय राजदूतावासका प्रथम सचिव बशिष्ट नन्दनले संयुक्त रूपमा उद्घाटन गरेका छन्।

उक्त कार्यक्रममा राजनीतिक प्रतिनिधिहरु, सरकारी अधिकारीहरु, सामाजिक कार्यकर्ताहरू र विद्यालयका शिक्षकहरू, विद्यार्थीहरू र उनीहरूका अभिभावकहरूको पनि उपस्थिति थियो।

'नेपाल-भारत विकास सहयोग' अन्तर्गतको भारत सरकारको अनुदान विद्यालय भवन र अन्य सम्बद्ध सुविधाहरूको निर्माणमा प्रयोग गरिएको थियो। यो परियोजनालाई उच्च प्रभाव सामुदायिक विकास परियोजना (एचआइसीडीपी) को रूपमा लिइएको थियो र मकवानपुरको जिल्ला समन्वय समिति मार्फत कार्यान्वयन गरिएको थियो।

श्री जन कल्याण माध्यमिक विद्यालय सन् १९६८ मा प्राथमिक विद्यालयको रूपमा स्थापना भएको थियो र सन् १९८५ मा यसलाई उच्च माध्यमिक विद्यालयमा थप स्तरोन्नति गरिएको थियो। यस विद्यालयमा लगभग ८५० विद्यार्थीहरू रहेका छन्, जसमध्ये ५४% छात्राहरू छन्।

मकवानपुरको जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख, विद्यालय व्यवस्थापनका अध्यक्ष र अन्य सरोकारवालाहरूले नेपालका जनताको लागि भारत सरकारले गरिरहेको विकास सहयोगको प्रशंसा गरे।

उनीहरूले निर्माण गरिएको पूर्वाधारले मकवानपुरको श्री जन कल्याण माध्यमिक विद्यालयको विद्यार्थीहरूलाई राम्रो शिक्षा प्रदान गर्न उपयोगी हुने विश्वास व्यक्त गरे। यसले सिकाइको लागि उपयुक्त वातावरण सिर्जना गर्नुका साथै उक्त क्षेत्रमा शिक्षा क्षेत्रको समग्र विकासमा योगदान पुऱ्याउन पनि मद्दत गर्नेछ।

नजिकको छिमेकी भएको नाताले भारत र नेपालबीच व्यापक र बहुक्षेत्रीय सहकार्य रहेको छ। उच्च प्रभाव सामुदायिक विकास परियोजनाको कार्यान्वयनले नेपाली जनताको उत्थानका लागि र प्राथमिकताका क्षेत्रमा पूर्वाधारको विस्तारका लागि नेपाल सरकारले चालेका प्रयासमा भारत सरकार सदैव हातेमालो गर्न तयार रहेको कुरालाई प्रतिबिम्बित गरेको छ।

# डिजिटल भुक्तानी र क्रस-बोर्डर कारोबारमा नयाँ युगको सुरूवात

काठमाडौं। मुस्ताङ जिल्लाको प्रशिद्ध धार्मिक स्थल मुक्तिनाथ मन्दिर परिसरमा एक विशेष समारोहका बीच नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीको प्रमुख आतिथ्यतामा भीम युपिआई (BHIM UPI) सेवा शुभारम्भ गरिएको छ।

उक्त सेवाको सुरुवातसँगै अब भारतका नागरिकहरूले आफ्नो बैंक खाताबाट भीम युपिआईमार्फत क्युआर स्क्यान गरी मुक्तिनाथ मन्दिरमा भेटी, दान, दक्षिणा तथा अन्य भुक्तानी गर्न सक्ने भएका छन्।

यसले मुक्तिनाथ मन्दिरमा आउने भारतीय भक्तजनहरूलाई डिजिटल माध्यमबाट सरल, सुरक्षित र सहज भुक्तानी गर्ने सुविधा प्रदान गर्नुका साथै नेपाल-भारत वित्तीय सम्बन्धलाई थप सुदृढ बनाउने विश्वास गरिएको छ। साथै, यो सेवा क्रस-बोर्डर (सीमापार) डिजिटल भुक्तानीलाई प्रोत्साहन गर्ने महत्त्वपूर्ण प्रयास भएको छ, जसले भारत र नेपालको वित्तीय सहकार्यलाई नयाँ उचाइमा पुर्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

विशेष समारोहमा नेपाल राष्ट्र बैंकका कार्यकारी निर्देशक गुणाकर भट्ट, नेपाल राष्ट्र बैंकका निर्देशक मुक्ति सापकोटा, नेपाल राष्ट्र बैंक पोखरा प्रादेशिक कार्यालयका प्रमुख दीपक राज लामिछाने, प्रभु बैंक गण्डकी प्रदेश प्रमुख राजु राना मगर, स्थानीय प्रशासन, मन्दिर व्यवस्थापन समिति, धार्मिक गुरुहरू, बैंकका उच्च पदाधिकारी तथा अन्य विशिष्ट व्यक्तिहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर अधिकारीले भीम युपिआई सेवाको शुभारम्भले डिजिटल भुक्तानी प्रणालीलाई प्रवर्द्धन गर्दै वित्तीय समावेशनलाई बलियो बनाउने उल्लेख गरे। उनले भक्तजनहरूका लागि यो प्रविधि सुरक्षित, पारदर्शी र सरल हुने विश्वास व्यक्त गर्दै डिजिटल भुक्तानीलाई सर्वसुलभ बनाउन विभिन्न सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यकता औंल्याए।

गभर्नर अधिकारीले नेपाल राष्ट्र बैंक 'डिजिटल नेपाल' अभियानलाई प्राथमिकता दिँदै आएको र यस्ता नविनतम प्रविधिहरूको प्रवर्द्धनमा निरन्तर प्रतिबद्ध रहेको बताए। उनले डिजिटल भुक्तानी प्रविधिलाई नेपालभर सर्वसुलभ बनाउने तथा वित्तीय पहुँचलाई विस्तार गर्ने दिशामा राष्ट्र बैंकले आवश्यक नीति तथा कार्यक्रमहरू अघि बढाउने उल्लेख गरे।

यस अवसरमा प्रभु बैंकका प्रतिनिधिहरूले बैंक प्रविधिमा निरन्तर अग्रसर रहेको जानकारी गराउँदै बैंकले देशभर ७७ वटै जिल्लामा ३१२ शाखा तथा ६७ एक्सटेन्सन काउन्टरमार्फत सेवा प्रदान गरिरहेको र देश-विदेशमा उत्कृष्ट रेमिटेन्स सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको बताए।

नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर, कार्यकारी निर्देशक, निर्देशक, बैंकका प्रतिनिधिहरू तथा अन्य विशिष्ट व्यक्तिहरूले भीम युपिआई सेवाको शुभारम्भ मुक्तिनाथ क्षेत्रका लागि महत्वपूर्ण उपलब्धि भएको बताउँदै नेपालमा डिजिटल वित्तीय सेवा विस्तारको दिशामा यो अर्को महत्वपूर्ण कदम हुने उल्लेख गरे।

अब भक्तजनहरूले मुक्तिनाथ मन्दिरमा डिजिटल भुक्तानीको सहज सुविधा अनुभव गर्न सक्नेछन्।

# जगदम्बा मोटर्स र भारतीय राजदूतावासको सहकार्यमा अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई सहयोग

काठमाडौं। समावेशिता र पहुँच प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यका साथ जगदम्बा मोटर्सले भारतीय राजदूतावाससँगको सहकार्यमा अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई पाँच ओटा टीभीएस एनटर्क स्कुटर हस्तान्तरण गरेको छ। स्कूटर हस्तान्तरणका लागि आयोजित उक्त कार्यक्रम भारतीय राजदूतावास कल्याण केन्द्र, शोह्रखुट्टेमा सम्पन्न भएको थियो। कार्यक्रमले दूबै संस्थाको समुदायलाई दिगो गतिशिलता समाधान मार्फत सशक्त पार्ने प्रतिबद्धतालाई पुनः पुष्टि गरेको छ।

उक्त अवसरमा भारतीय राजदूतावासका विशिष्ट अतिथि मेजर नवीन जानु, एसएम असिस्टेन्ट मिलिटरी, टिभीएस मोटर कम्पनीका प्रतिनिधिहरू लगायतको उपस्थिती रहेको थियो। हस्तान्तरण गरिएका यी विशेष स्कुटरहरू मार्फत उहाँहरूले अब स्वतन्त्रतापूर्वक आवतजावत गर्ने सहजताको अनुभव गर्न सक्ने आशा गरिएको छ।

अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि गतिशिलता ठूलो चुनौती हुने गर्दछ। यस पहलले विश्वसनीय, उच्च प्रदर्शन क्षमतायुक्त, सुविधा सम्पन्न स्कुटरहरू प्रदान गरेर उक्त चुनौतीलाई समाधान गर्न केही हद सम्म भएपनि सघाउने उद्देश्य बोकेको छ। टीभीएस एनटर्क, उत्कृष्ट प्रविधि, सहज सञ्चालन प्रणाली र मजबुत डिजाइनका लागि परिचित छ। तसर्थ, सहयोगले लाभग्राहीहरूका लागि आत्मविश्वासमा बृद्धिका साथै, दक्षताका साथ दैनिक जीवन सहज बनाउन महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने विश्वास गरिएको छ।

जगदम्बा मोटर्सले सदैव सामाजिक उत्तरदायित्वलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्दै आएको छ। कम्पनी, समुदायलाई सशक्त पार्ने तथा नवीनतम गतिशील समाधान उपलब्ध गराउने उद्देश्यका साथ विभिन्न सामाजिक कार्यहरूमा सक्रिय रूपमा संलग्न रहँदै आएको छ। भारतीय राजदूतावाससँगको सहकार्यले समावेशी समाज निर्माण गर्ने टिभीएसको प्रतिबद्धतालाई अझ मजबुत बनाएको कम्पनीको भनाइ छ।

हाम्रो मान्यता छ कि गतिशीलता केवल सुविधा मात्र होइन, यो एक मौलिक अधिकार हो। प्रत्येक व्यक्तिलाई, आफ्नो शारीरिक क्षमताको पर्वाह नगरी, हिँडडुल गर्ने, अन्वेषण गर्ने र आफ्नो सपना पुरा गर्ने स्वतन्त्रताको हकदार छ। आज, हामी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि विशेष रूपले डिजाइन गरिएका स्कूटरहरूको प्रस्ताव गर्ने हाम्रो पहलको सुरुवातसँगै समावेशीता र सशक्तिकरणतर्फ महत्त्वपूर्ण कदम चाल्न पाउँदा हामी गर्वित छौं। जगदम्बा मोटर्सका कार्यकारी निर्देशक, अखिल गुप्ताले भन्नुभयो।

यस सहयोगात्मक प्रयासले सामाजिक उत्थानका लागि भविष्यमा पनि यस्ता अभियानहरू सञ्चालन गर्न मार्ग प्रशस्त गर्ने विश्वास लिइएको छ। कार्यक्रमको समापन लाभग्राहीहरूलाई टिभीएस एनटर्क स्कुटर हस्तान्तरण गर्दै गरिएको थियो। यसले उहाँहरूको जीवनमा नयाँ सुरुवातको संकेत गरेको आयोजकको विश्वास छ।

# योग्यतामाथि...

डा. संगीता कौशल मिश्रा, डा. राम प्रबोध चौधरी, र अब डा. प्रमोद यादव–यी सबै मधेशी पृष्ठभूमिका दक्ष स्वास्थ्यकर्मी हुन्, जसलाई व्यवस्थित रूपमा पदोन्नति वा नियुक्तिबाट बञ्चित गरियो। के मधेशी हुनु योग्यताको अभिशाप हो? के महिला हुनु नै असक्षमताको प्रमाण हो?

यी घटनाहरू कुनै अलग घटना होइनन्, यो नेपाल सरकारको संस्थागत विभेदको गम्भीर प्रमाण हो। विशेष गरी मधेसी, थारू, जनजाति, दलित, र महिलाहरूलाई जब प्रशासनको उच्च तहमा पुग्ने अवसर आउँछ, तब राजनीतिक हस्तक्षेप, पूर्वाग्रह, र सेटिङको प्रयोग गरेर योग्य व्यक्तिहरूलाई रोक्ने खेल सुरु हुन्छ। डा. संगीता मिश्रा, डा. राम प्रबोध चौधरी, र डा. प्रमोद यादवमाथिको अन्याय कुनै व्यक्तिगत घटना होइन, यो नेपालकै लोकतान्त्रिक, समावेशी, र न्यायिक प्रणालीमाथि प्रश्न उठाउने गम्भीर विषय हो।

*(सरोज राय सामाजिक कार्यकर्ता हुन्।)*


# डढेलो नियन्त्रण गरौं, जीवन र वन जोगाऔं

- ➢ सुख्खा मौसममा डढेलो लाग्न सक्छ,
- ➢ डढेलोले मानिस, वन्यजन्तु र पर्यावरणमा गम्भीर असर पर्न सक्छ,

त्यसैले डढेलोबाट जोगिन:

- ➢ वन क्षेत्रमा आगो नबालौं,
- ➢ सुख्खा घाँस जस्ता ज्वलनशील पदार्थहरु सुरक्षित रुपमा व्यवस्थापन गरौं,
- ➢ चुरोट, बिडी, आगोका झिल्का भएका वस्तु जथाभावी नफालौं,
- ➢ डढेलो देखिएमा तत्काल स्थानीय प्रशासनमा खबर गरौं,
- ➢ डढेलो विरुद्ध समुदायस्तरमा सचेतना फैलाऔं,
- ➢ वन संरक्षणमा योगदान दिऔं।

**नेपाल सरकार**

**विज्ञापन बोर्ड**

पत्रकार सम्मेलन, सभा, गोष्ठी वा बैठक गर्नुपरेमा हामीलाई सम्झनुहोस्।

**कुनै सभा, गोष्ठी, सम्मेलन, बैठक वा पत्रकार सम्मेलन गर्नुपरेमा ६० देखि ७० जनासम्म अटाउने क्षमता भएको हल मधेश मिडिया हाउसमा सम्पर्क राख्नुहोस्।**

| शुल्क | सेवा |
|---|---|
| रू. ५०००।- (पाँच हजार मात्र) | फोन, फ्याक्स, इमेल |

मधेश मिडिया हाउस

**हनुमानस्थानचोक, अनामनगर, काठमाडौं**

फोन नं. : ०१-५७०६१४१, ९८०८१२५०२४

ई-मेल : madheshmediahouse @gmail.com


**मधेशवाणी प्रा.लि.**द्वारा प्रकाशित, का. सम्पादक : **रामसुकुल मण्डल**, कार्यालय : मधेश मिडिया हाउस, अनामनगर, काठमाडौं, फोन नं. ०१-५७०६१४२, ५७०६१४१, फ्याक्स : ०१-५७०६१४१, Email : madheshvani@gmail.com, Website : www.madheshvani.com, मुद्रण : **धिम्ले अफसेट प्रेस**, काठमाडौं